No 2695 Vrijdag 25 October 1935 52ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elke Vrijdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Past. S. Mateo, Tel. 413
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550.
DRUKKER. B. v. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elke regel meer 10 cts.

Christus Koning.

Morgen vieren de Katholieken een der jongste door de Kerk ingestelde feesten, het feest van Christus' Koningschap.

Mag het voor de buitenstaander misschien enige verwondering wekken, dat de Kerk dit feest instelde juist in een tijd dat de koningen verdwijnen en kwijnen: in alle geval zeker niet meer in 't bezit zijn van de wetgevende, rechterlijke en uitvoerende macht, waar juist op gewezen werd in de encycliek waarmee in 1925 het feest aan de Christenheid werd aangekondigd?

Toch is het begrip „Christus Koning" niets nieuws, gelijk geen enkel afgekondigd dogma nieuw was; maar slechts 'n herinnering aan een eeuwenoude waarheid, die duidelijker werd voorgesteld en tot grondslag gemaakt werd van een enigszins nieuwe vorm van eredienst en apostolaat.

Christus' Koningschap staat uitgedrukt in Schrift en Vaderen. Die waarheid is zo oud als de Kerk of zelfs nog ouder, daar de Profeten de komst van den verlossenden Koning hadden voorspeld.

Maar juist omdat er thans minder en minder koningen zijn, juist omdat tegenwoordig een wilde wind waait van revolutie en afbreking van alle gezag, juist omdat we een tijd beleven, waarin de democratische gedachte zo veelzijdig wordt bedorven door ongezonde en onbezonnen overdrijvingen, juist omdat onze huidige maatschappij geheel ontredderd wordt door de gezagscrisis. was het nodig, er op te wijzen, dat men geen Christen zijn kan zonder Christus als Koning te erkennen en zich aan Zijn gezag te onderwerpen, en dat in die erkenning en die onderwerping de redding is te vinden voor onze diep-geschokte Maatschappij.

„In geen ander is er heil", zegt St. Paulus.

Achteruitgang der Zeden.

Saevior armis.
Luxuria incubuit victumque ulciscitur orbem.

„Wreeder dan alle wapengeweld kwam de ontucht en teistert de wereld in hare boeien."

Zo klaagden reeds de oude Romeinen: en evenmin als de oorlog uitgebannen zal kunnen worden van deze wereld, evenmin zal de strijd tegen de onzedelijkheid ooit tot rust komen.

We hebben hier enige maanden geleden enkele cijfers gepubliceerd over het geweldig toenemend aantal aanvragen tot echtscheiding: dezer dagen echter kregen we enkele inlichtingen omtrent het toenemend aantal zedenmisdrijven niet alleen, maar ook omtrent de aard dier misdrijven, welke wel een beeld geven van een diep zedelijke verwording.

En dan zijn dit nog alleen de gevallen, waarvan de politie kennis krijgt, die helaas al te dikwijls, wegens gebrek aan voldoend wettelijk bewijs, niet tot vervolging kan overgaan.

Maar wat blijft er op dit gebied niet aan het oog der politie verborgen?

Niemand die maar enigszins zijn ogen open heeft, zal verwonderd zijn over wat we hierboven schreven.

De aanslagen, welke in de laatste jaren op het zedelijkheidsgevoel, zijn gedaan, hebben niets anders doen verwachten.

Noemen we onze bioscopen; we hopen echter dat aan de aanvallen van deze zijde binnenkort door de nieuwe bioscoopkeuring paal en perk gesteld zal gesteld worden.

De litteratuur: de slechtste Europeese Romans, meestal in Spaanse vertalingen, vonden hier gunstig aftrek. De meest schunnige Magazines en Cine Mundials vonden we in handen van onze opgeschoten jongens en meisjes. Clandestien werd dit vuil door enkele importeurs en via de Spaanse boten vooral hier ingevoerd. Ook daaraan is in de laatste maanden door een rechterlijke veroordeling een eind gesteld.

Aldus willen we tenminste hopen. Alhoewel niet alleen de politie, maar ieder zedelijk-voelend mens hierin werkzaam zal moeten zijn en niet moet nalaten, dergelijk vuil onmiddellijk bij de autoriteiten te signaleren.

Waar we ook op wijzen is de al te vrije omgang der sexen, die begint bij de coëducatie en voortgezet wordt in de Zondagse en ook wekelijkse pic-nics met de daaraan verbonden badpartijen.

Hygiëne en moraal, gezondheidsleer en zedelijkheid is voor velen tegenwoordig een en hetzelfde.

Het begrip zedelijkheid is verdwenen bij het overgrote deel dier mensen, waar de godsdienst niet ongeschonden werd bewaard en beoefend.

Men huldigt de moraal van den beruchten paedagoog Payot:

Wie zijn lichaam goed verzorgt, hoofd, ooren, tanden, de huid en het overige, wie op tijd zich de nagels kort, behoorlijk eet en drinkt en slaapt en dus zorgt dat zijn zenuwstelsel voortreffelijk werkt, hij moet een zedelijk mens wezen en een sieraad der moraal.

In een kwajongensopstel over zedelijkheid werd eens in een Nederlands sportblad de onzin uitgekraamd: „wanneer iemand spijkers op de weg gooit ten einde de rubberbanden onklaar te maken, zie, dat noem ik onzedelijk."

Men bedrijft de schandelijkste zonden, zolang ze de gezondheid niet schaden, bedoezelt verstand en verbeelding met onkuise lectuur en plaatwerk, in plaats van huwelijkstrouw, de vrije liefde; in plaats van de Christelijke deemoed, de „Heeren-moraal" (recht van de sterkste) van een Nietsche, waarbij de hondenmoraal nog goud is; men laat de tien geboden lopen, maar houdt zich nauwgezet aan het elfde: „Pas op dat ze je niet snappen."

Het behoeft geen bewijs, dat in deze godsdienstig onverschillige tijd de zeden achteruitgaan; dat vlakweg, open en bloot op straat en elders door de vrouwen en meisjes als bijna nooit tevoren de meest elementaire begrippen van schaamte en eerbaarheid opzij worden geschoven, als zijnde niet overeenkomstig met een wulpse mode.

Nu is zeker de grote meerderheid van die tegenover ons staan, met deze heidense dingen niet ingenomen; men ontrukt zich niet ineens aan 20 eeuwen Christendom; als de zon is ondergegaan, blijven haar stralen nog geruime tijd het aardrijk verlichten. Maar zonder vast omlijnde beginselen, met een moraal die in de lucht hangt, heeft de Maatschappij geen behoorlijk tegenwicht en wordt ze met ijzeren logica naar al de gruwelen van het heidendom gevoerd.

En nu moge men zoetsappig praten over zuivere liefde tot het goede, altruïsme, humaniteit, begeestering voor zedelijke idealen en groei, (sic) in werkelijkheid, zodra de hartstocht van het spel, van de drank, van het vlees in de „de blonde Bestie" ontketend is, hebben dergelijke fraaie woorden niet de minste uitwerking. Dan is alléén de godsdienst, de vreze Gods en zijn afgesmeekte genade bij machte, de mensch aan de wetten der zedelijkheid te binden.

Houdt met dit leven alles op, heeft men zichzelven voldoende wijs gemaakt, dat er geen gerechtigheid na het sterven valt te vreezen, waar zal dan de kracht worden gevonden, om altijd, óók met schade en schande zijn plicht te doen?

Dan is er geen reden meer om zich wat ook te ontzeggen, zich geweld aan te doen, te lijden b.v. voor een Menschheid der toekomst; dan zal ik van dit leven alles trachten te halen wat mogelijk is en mij slechts aan de oude tien geboden storen in zover me deze daarin kunnen helpen. Dan is misdaad nog slechts een woord; immers de mens heeft zelf uit te maken naar eigen ondervinding, wat goed en kwaad is, wat zedelijk en wat onzedelijk. De zedeleer wordt een onbeschreven blad, waarop ieder schrijft wat hem goeddunkt, naar zijn hoofd en inborst.

Ziedaar de autonomie van het geweten door wijlen Dominée Carpentier Alting voortdurend aan de Br.: Br.: als ideaal voorgesteld.

Doch met zulk een moraal, waar de deugd en ondeugd worden verlaagd tot zuiver menselijke begrippen, die iedereen van dag tot dag naar willekeur kan veranderen, kan Jan Rap en zijn maat tevreden zijn.

Wat we hier betogen; geen ernstige, duurzame, gezonde zedelijkheid zonder godsdienst, werd indertijd door de opperrechter der Ver. Staten William Howard in een rede (Liberty and the Law) kras uitgesproken. (America 23 Sept. 1922 p. 537).

Onze democratische vooruitgang, zo betoogde deze spreker, hangt af van de opleiding tot kennis, maar meer essentieel is de zedelijke opvoeding. En evenals Washington is hij van mening dat er geen zedelijkheid kan bestaan zonder godsdienst. „Men may be moral and not religious but they are exceptions."

Aldus oordeelde trouwens reeds de vader van het moderne naturalisme, Jean Jacques Rousseau, in een helder ogenblik: „Sommigen hebben de deugd willen grondvesten alléén op de rede; maar ik verklaar, dat er buiten de godsdienst geen hechte grondslag voor de zedelijkheid te vinden is."

En in hetzelfde derde boek van zijn Emile„ 't is te vergeefse moeite de deugd op zuiver verstandelijke beweegreden te vestigen. Heerlijk zijn uwe zedelijke geboden, doch waar blijft de bekrachtiging, la Sanction?"

De Koloniale Raad en de ongevallenregeling 1935.

Dezer dagen is verschenen het voorlopig verslag over de ongevallenregeling 1935.

In een kleine 9 bladzijden heeft de Raad daarin neergelegd de bezwaren en voordelen welke de verschillende leden zien in het ontwerp wat Z. Exc. de Gouverneur in het begin van dit jaar aan de Raad heeft aangeboden.

Wetten maken is een moeilijk werk, zo niet het moeilijkste wat er ter wereld bestaat en sociale wetten in 't bijzonder.

En daarin ligt misschien een excuus voor het lange uitblijven van dit verslag. We vrezen dan ook dat we geen ongevallenregeling 1935 meer zullen krijgen: maar met een van 1936 zijn we ook tevreden.

De afdelingen, zo lezen we in de Algemene beschouwingen, stemden in beginsel in met de ontworpen regeling, die het recht van een door een bedrijfsongeval of beroepsziekte getroffen arbeider op schadeloosstelling vastlegt.

Ons volk behoeft dus niet bang te zijn, dat de wet er niet zal komen. De Raad is er voor.

Maar bezwaren waren er toch wel. Vele leden hadden vreemd staan kijken van de mening van het Bestuur, dat voor Curaçao een ongevallenregeling niet langer kon wachten.

We dachten hierbij aan 't oud-Hollandse spreekwoord „het bloed kruipt toch waar het niet gaan en kan."

Het liberale element in onze Raad heeft al heel wat keren het hoofd moeten buigen voor onze democratische tijd, waarin het volk ook zijn rechten komt opeisen. Maar daarmee bekeert men nog niet tot een democraat.

Alle beschaafde landen hebben hun ongevallenwetten, waarvan Staatsraad Koolen in 1912 reeds de rechtvaardigheid toelichtte.

Waarom zou het dan thans in 1935 voor Curaçao nog te vroeg zijn, om aan de arbeiders dat recht te geven?

Die leden, zegt het V.V., wilden eerst eens volledige statistische gegevens hebben volgend uit de verplichte aangifte van ongevallen- en beroepsziekten.

Maar zijn deze dan nodig? Of er veel of weinig ongevallen zijn, van deze of gene aard, met grote of kleine kosten, zaak is, dat de arbeider zijn schadeloosstelling krijgt voor ongevallen, van welke aard ook.

Volgens inzicht van die leden, was aan de nieuwe ongevallenregeling ook het gevaar verbonden, dat de arbeider minder zou krijgen, daar het belangrijkste deel der werkgevers nu toch royaler is dan zij bij de inwerkingtreding der voorgestelde regeling behoeven te zijn.

Een zeer oud beestje is deze argumentatie, welke we in Holland ook reeds zijn tegengekomen.

Maar dan zal er wel voor deze N.V. die toch zo groot mogelijke dividenden wensen te maken, het juist een voordeel zijn om deze ongevallenregeling zo spoedig mogelijk ingevoerd te krijgen.

Van een andere kant echter vinden we het dan wel onredelijk, waarom door deze leden verschillende uitkeringen in het Voorlopig Verslag aanmerkelijk zijn besnoeid.

Of is dit misschien om die werkgevers te helpen, die zoals het V.V. zegt „nu in gevallen als in de verordening bedoeld geene uitkeringen doen, en dat ook niet zullen doen na het tot stand komen der verordening, niet omdat zij het niet willen, doch omdat zij het niet kunnen".

Maar wanneer deze mensen dat risico niet kunnen dragen, zal het dan zo'n groot bezwaar zijn, om tegen betaling van een premie, dat risico te doen dragen door een verzekeringsmaatschappij? Zoals de Gouverneur ook heeft voorgesteld. Besprekingen kortgeleden met een agent van een verzekeringsmaatschappij, hebben ons overtuigd van het ontkennende antwoord op deze vraag.

We delen dan ook niet de mening van deze leden „dat tegenover het nadeel, dat de grote meerderheid der arbeiders kan hebben bij de invoering der verordening, slechts een klein en nog wel problematisch voordeel der minderheid staat".

Ook wordt in het V.V. gesproken over de rechten die de arbeider wil: door een wettelijke regeling weet men, waar men aan toe is.

Hierop antwoordt het Verslag:

„Dit streven werd erkend en ook, dat men bij de behartiging der belangen der ingezetenen goed doet rekening te houden met gevoelens van bevolkingsgroepen. Dit mag echter niet voeren tot 't uit het oog verliezen, dat de Koloniale Raad aangewezen is om de werkelijke belangen der bevolking te behartigen."

Welnu, een werkelijk belang voor het volk is de invoering van een ongevallenwet, zoals de ondervinding van 20 en 30 jaren in de verschillende beschaafde landen heeft geleerd.

En vooral in onze tijd, nu het maatschappelijk leven zoveel ordening behoeft om weer naar de Christelijke beginselen onder alle omstandigheden en aan een ieder recht te verzekeren, mag onze arbeidersstand veel verwachten van onze Koloniale Raad.

Want de wanorde in onze samenleving, de stoornis in de goede verhoudingen tussen delen of standen der maatschappij onderling, kortom, de sociale noden drukken het zwaarst op de onderste lagen, of de arbeidersstand.

En geen wetgever, geen enkel lid van de Kol. Raad kan zich in onze dagen eraan onttrekken om op sociaal terrein werkzaam te zijn.

Het Curaçaose volk ziet met verlangen een spoedig inwerkingtreden tegemoet.

Het euvel der wanbetaling.

Het is geen schitterend beeld, dat „Het Nieuws van den Dag voor Ned. Indië" ontwerpt van de verschrompelde financiële moraal in ons schone Insulinde. We vonden er in de pers het volgende citaat van:

Er zijn in Indië mensen, somwijlen, zelfs gezeten op het eregestoelte van hoge ambten, die zich niet schamen om een rekening-loper vijfmaal te laten terugkomen voor een bedrag van vijf gulden.

Er zijn mensen — iedere firma van handel en middenstand kan er van mee spreken! — die maar bonnen schrijven en als de rekening komt, zijn zij zorgvuldig nimmer thuis. Als men dan, hoffelijk, bescheiden en zeer beleefd, op enige betaling aandringt, ontsteken zij in boosheid. Maar betalen doen zij nochtans niet.

Er zijn hier families, die zich in het verheugend bezit bevinden van een stempeltje, getiteld „Lain Boelan", waarmede zij keurig netjes de aangeboden rekeningen bestempelen én terugsturen. Er gaat niets boven netheid.

Zelfs blijkt er nu een familie te zijn, die er een gedresseerde vogel met een grote snavel op na houdt, genaamd Josef. Als een rekeningloper verschijnt, komt deze Josef aanvliegen, en draait hem met de scherpe bek een stuk vel uit de wang. De schrik der crediteuren...

Dit meesterstukje van dressuur vormt slechts een variant. Want het vernuft, waarmede men er in dit Land der Afbetaling, in dit Dorado van het Payment, in dit Paradijs van Bonnenschrijvers in slaagt om altijd weder schulden te maken en deze niet te betalen, dit vernuft van velen kent geen grenzen.

De debiteur is koning...

En wat hij schuldig blijft, dat wordt, verwerkt in prijzen, betaald door de handel, door de middenstand en door het beperkte corps dergenen, die de vreemde gewoonte hebben van op tijd betalen".

Tot zover het „Nieuws van den dag voor Ned. Indië".

Waarom we dit trieste beeld hier ophangen? Wel, wie zich aan een ander spiegelt... Of klagen soms tegenwoordig hier op Curaçao niet talrijke winkeliers, die toch al zo'n moeite hebben de eindjes bij elkaar te houden, over het toenemend euvel der wanbetalingen?

De gulden regel van op tijd betalen blijve onder ons met name in deze voor de handel zo zware tijd ongerept van kracht!

Het konijn.

Op een onlangs gehouden congres van bonthandelaren werd meegedeeld, dat, dank zij een zeer ingenieuse teelderij en buitengewone vindingen van chemisten, het konijn tegenwoordig negentig soorten bont levert, van chinchilla, loutre, blauvos, witte vos tot het kostbare hermelijn toe.

Inflatie, Deflatie en Devaluatie.

Rede van prof. G. M. Verrijn Stuart.

In de jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging van Ambtenaren der Registratie en Domeinen, gehouden in het A.M.V.J.-gebouw te Amsterdam, sprak prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart over „Inflatie, deflatie en devaluatie".

Spreker begon zijn uiteenzetting met een beschouwing van de vraag, aan welke vereisten een goed geldstelsel in onze maatschappij moet voldoen.

Primordiaal is z.i. de eis van waardevastheid, welk begrip hij opvat in deze zin, dat het algemeen prijsniveau van goederen en diensten zich niet mag wijzigen door oorzaken, bij het geld gelegen.

Na een korte schets van de moeilijkheden ener deflatie van het geldwezen kwam spreker tot 't bekende alternatief: aanpassen of devalueren. Spr. meent, dat beide methoden elkander niet uitsluiten. Met name in ons land zullen het aantal aanpassingsmaatregelen onvermijdelijk zijn, onverschillig of er wordt gedevalueerd of niet.

Spreker zou het zeer bedenkelijk achten, wanneer men met handhaving van het huidige goudpeil zou speculeren op een elders zich ontwikkelende hausse, die Nederland dan wel mee zou slepen. Zulk een hausse is er reeds thans en ons land bemerkt daarvan weinig of niets; integendeel, de werkloosheid neemt voortdurend toe. Een spoedige en drastische verlaging van het kostniveau is onvermijdelijk.

Daarop bestaat volgens spreker langs de weg der directe aanpassing geen kans.

Spr. komt dan tot de aanpassing, gesteund door een passende devaluatie van de gulden. Daarvan verwacht hij wel effect, al is devaluatie geen panacee. Spreker behandelt achtereenvolgens de morele geoorloofdheid van devaluatie, welke hij vergelijkt met de zeer immorele gevolgen ener deflatie, de voordelen voor de uitvoerbedrijven, welker rentabiliteit zal stijgen, het wegnemen van abnormale concurrentie, de ongegrondheid van de vrees, dat een evenredige kostenstijging de voordelen van de door devaluatie verlevendigde bedrijven weer te niet zal doen, de positie van de uitvoerbedrijven, waarop de gehele volkswelvaart steunt en die in stand moeten blijven en derhalve rendabel moeten zijn, wil Nederland zich niet meer en meer uitschakelen, de positie van crediteuren na devaluatie, die hun vorderingen solider zullen zien worden tegenover het offer ener matige stijging der levenskosten, de positie van Indië.

Eenmaal een feit geworden, doet devaluatie de rentestand weer dalen. Devaluatie ziet spreker als een middel om het geldinkomen der maatschappij te vergroten; zulk een vergroting vermindert automatisch de druk der vaste lasten; dit probleem wordt dus door devaluatie nader tot zijn oplossing gebracht.

Dat devaluatie een stimulans in den blinde zou zijn en dat rechtstreekse steunverlening met beoordeling van geval tot geval een betere methode zou zijn, wordt door spr. betwist. De kwaal, die bestreden moet worden, draagt een algemeen karakter en daarop past niet een stel van incidentele en daardoor steeds willekeurige maatregelen, waarbij nu eens hier, dan weer daar wordt ingegrepen en waardoor blijkens de ervaring en de handelsvrijheid en de rechtszekerheid als basis voor het credietverkeer verdwijnen.

Tenslotte bespreekt de inleider de mogelijkheid ener internationale devaluatie, gepaard gaande met een algemene stabilisatie op nieuwe goudbasis, vast te stellen in onderling overleg op een internationale valuta-conferentie. Deze oplossing acht spreker niet voor practische uitvoering vatbaar, aangezien men niet tijdens een conferentie tot wijziging van bestaande pariteiten kan overgaan, zonder een mateloze speculatie te ontketenen. Ook het denkbeeld om thans devaluatie te koppelen aan de afsluiting van handelsovereenkomsten, schijnt spr. uitermate gevaarlijk en voor Nederland hoogst inopportuun toe.

Aan de verwezenlijking van al dergelijke denkbeelden zal een devaluatie in de goudlanden vooraf moeten gaan. Wanneer deze landen hun valuta dan terstond vast koppelen aan de voornaamste, reeds gedevalueerde valuta, zo zal op die wijze een internationale valutawedloop voorkomen kunnen worden.

Wordt deze weg niet gevolgd, dan vreest spreker voor ons land een toenemend verval van welvaart en een steeds verdergaande uitschakeling uit het wereldverkeer, van welks herstel de welvaart van ons land in zo belangrijke mate afhankelijk is.

De Eerw. Priorin AMELIA, Overste van het Santa-Mariagesticht te Aruba, neemt de „Amigoe" als tolk, om haar hartelijken dank te betuigen aan allen, die op de een of andere wijze blijken van belangstelling hebben gegeven bij gelegenheid van het Zilveren Jubilé van haar Religieuze Professie.

„Sta Maria", 18 Oct. 1935.

De arbeiderstoestanden in onze winkels.

De Curaçaose Volkskrant plaatste deze week enkele hoofdartikels over de S.C.E.O.M. over onze R. K. handels- en kantoorbediendenbond.

In het tweede artikel van Dinsdag ll. werden enkele gegevens gepubliceerd over toestanden in onze winkelzaken die werkelijk verbijsterend zijn.

Deze vereniging heeft nl. een enquete ingesteld in een aantal zaken en enkele resultaten daarvan zonder het noemen van namen gepubliceerd.

Opmerkelijk is de veel gunstiger toestanden in de betere zaken meestal aan Curaçaoenaars toebehorend.

Maar niet te dulden zijn de arbeidscondities in de z.g. volkszaken, die vooral aan vreemdelingen toebehoren, vooral Brits-Indiërs en Polen.

Hierover lezen we:

Een heel gewoon en zeer veel voorkomend geval is geval 10; waarbij een werktijd van 8—12 en 1—10 uur (dus 13 uur per dag) *f* 20.— per maand wordt verdiend, zonder vergoeding van overuren en zonder jaarlijks verlof. En Zondagswerk tot 12 uur 's namiddags. Wat er in deze bloeiende volkszaken door de bedienden moet gewerkt worden tegen zeer weinig loon brengen de volgende gevallen in beeld.

Geval 8: In deze zaak werken een viertal bedienden van 's morgens 7 uur tot 's avonds 9 uur, met een uur rusttijd, dus in het geheel een arbeidsduur van 13 uur, met een loon van *f* 20.— — *f* 40.—. Om de andere dag wordt er bovendien met gesloten deuren doorgewerkt tot 11 uur 's nachts, terwijl men, Zondags van 7 tot 12 uur aanwezig moet zijn.

Geval 14: Bij een salaris van *f* 30.— wordt hier gewerkt van 7—12 en van 1—8. Doch dikwijls is hier overwerk tot 12 uur 's nachts; we noteren dus een arbiedsduur van 12 tot 16 uur. Zonder vergoeding van overwerk, zonder verlofdagen. 's Zondags wordt er gewerkt van 7—12 uur.

De gegevens, die wij in voorafgaande gevallen gaven betroffen allen mannelijke bedienden.

Dat het voor vrouwelijk personeel niet gunstiger is, bewijzen de volgende gevallen:

Geval 26: Hier wordt tegen een salaris van *f* 15.—, of iets meer per maand gewerkt van 8—12 en van 1—7.30, dus tien en een half uur met niet vergoede overuren.

Geval 28: Een grote zaak met vele vrouwelijke bedienden, die allen ongeveer *f* 30.— per maand verdienen. Men werkt er aan één stuk door van 's morgens 7 uur tot 's avonds 7.30, daar de patroon het middagmaal kosteloos verschaft om de bedienden voortdurend in de zaak te houden.

Op Zaterdagen en andere dagen voorafgaande aan feestdagen wordt er door gewerkt tot 9 uur. De overuren worden niet vergoed, geen jaarlijks verlof. In het geheel geen uitkering in geval van ziekte. 's Zondags word er gewerkt van 7—12 uur, doch om de beurt heeft men een vrije Zondag, dat betekent ongeveer eens in de zes weken. Ook is de zaak niet voorzien van die gemakken die vereist kunnen worden waar meisjes werkzaam zijn.

Geval 29: Eveneens een grote zaak met vele vrouwelijke bedienden, waar gewerkt wordt van 7 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds, soms nog later met een uur schafttijd zonder vergoeding van overuren en zonder jaarlijks verlof. Eens per maand heeft men een vrije Zondag op een paar na, die steeds moeten komen werken. 's Zondags wordt hier gewerkt tot 4 uur 's middags. De salarissen bedragen hier tussen *f* 20.— en *f* 45.—.

We hebben hier slechts enkele grepen gedaan uit een grote collectie, die ons ten dienste staat, waarvan ter gelegener tijd een statistiek van te maken zou zijn van grotere omvang, als dat nodig zou blijken.

Uit hetgeen eenvoudig weg zonder sentatie-termen is meegedeeld, kan iedere lezer reeds enig denkbeeld vormen van de toestand onzer winkelbedienden.

Commentaren zijn hier wel overbodig. Alleen blijkt dat het invoeren hier van sociale wetten werkelijk een hoge noodzaak is.

En wanneer de verschillende onderafdelingen en groepen van de Cur. R. K. Volksbond ieder op eigen gebied eens nog meer dergelijke enquetes zouden instellen: we zouden op sociaal gebied nog meer interessante, misschien ook droevige statistieken krijgen, maar die zeker bij ons Bestuur zouden bewerken dat er heilzame verordeningen kwamen, zoals de S.C.E.O.M. in de laatste weken reeds zijn eerste successen zien mocht:

daarom:

ARBEIDERS VERENIGT U.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Schreven we de vorige week, dat het de Italianen in Abessynië niet naar den vleeze gaat, deze week kunnen we weer hetzelfde schrijven. In Italië zelf is men daarvan ook overtuigd. Er kwamen dan ook berichten dat Mussolini alles behalve tevreden is over het verloop der gebeurtenissen en dat de Italiaanse opperbevelhebber in Abessynië de Bono, reeds in ongenade gevallen was, maar door den Koning een verzoening was bewerkt. Er is thans een Italiaanse Maarschalk naar het front gestuurd: maar of deze de zaken kan verbeteren? Ziektes, epidemieën klimaat enz. schijnen erg demoraliserend op de troepen te werken.

Van grote vorderingen is dan ook geen sprake, noch in het Noorden noch in het Zuiden, en de twee plaatsen die men deze week heeft ingenomen zijn van zo weinig betekenis, dat ze op een uitgebreide kaart van Abessynië zelfs niet te vinden zijn. Praktisch gesproken staan de Italianen dan ook nog maar op de grenzen.

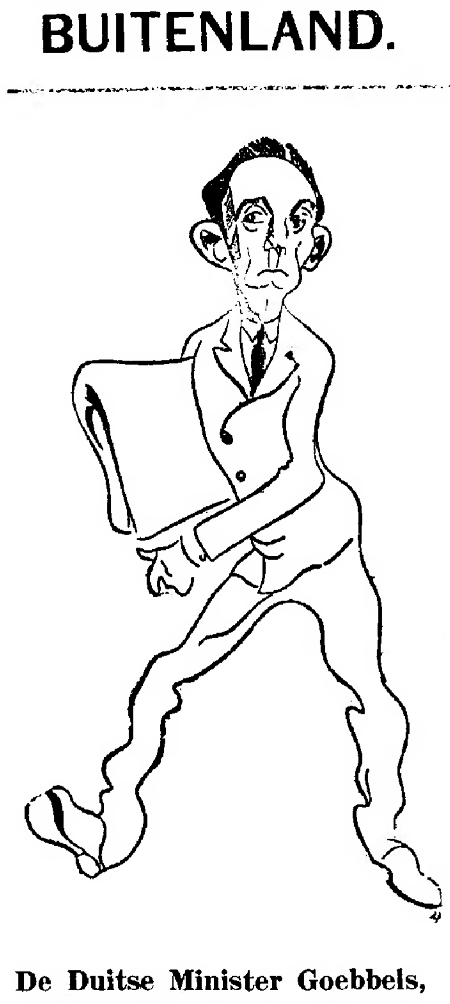
Om het Italiaanse volk wat zand in de ogen te strooien wordt met groot gebaar aangekondigd dat de provincie Tigre is geannexeerd, terwijl men slechts nog maar een paar plaatsen in bezit heeft; dat verders de slavernij daar is afgeschaft; en een afstammeling van de oude Garibaldi heeft zelfs een „psychologische" verklaring gegeven van het getreuzel, dat nl. de Duce daardoor tonen wil, dat het hem niet te doen is om de Abessyniërs te doden.

Intussen zal deze tegenslag voor de Volkenbond wel heel welkom zijn. Het embargo doet al zijn funeste invloed gelden en de economische sancties door 52 staten aangenomen zullen waarschijnlijk 6 November ingaan. Misschien zal ook Duitsland meedoen en andere staten worden nog bewerkt.

Al heeft Engeland thans enkele Engelse oorlogsschepen uit de Middellandse Zee teruggetrokken, toch schijnt dit land op zijn standpunt te willen blijven omtrent de economische sancties, terwijl de Engelse staatslieden thans alle pogingen aanwenden om vóór de uitvoering dezer sancties, Italië nog te bewegen, een einde te maken aan de vijandelijkheden.

Wanneer Italië nu in Abessynië de grootste successen boeken kon, zou er met dit land moeilijk te praten zijn geweest, maar thans, nu dit avontuur een voor Mussolini onverwacht verloop gaat krijgen, zouden we misschien nog wel enige hoop mogen koesteren, dat de Volkenbond succes zal hebben. We geloven dat Italië in deze richting de verstandigste weg zou kiezen: want het Abessyns avontuur zal, wanneer het zo doorgaat, jaren duren ten koste van zeer veel geld en vooral mensenlevens. En of Italië dat bekostigen kan? Zeker niet. Maar een veel ernstiger vraag is, of het Italiaanse volk daarbij niet zijn geduld zal verliezen. Een tragisch einde van den groten Mussolini, die zeker heel veel goeds gedaan heeft voor Italië, zou daar wel eens het gevolg van kunnen zijn.

BUITENLAND.

De Duitse Minister Goebbels,

die deze week het hatelijke bevel gaf, om de namen van de joden die in de wereldoorlog gedood werden, af te schrappen van de lijsten der ere-doden.

Mussolini en Keizer Frans Joseph.

De „Daily Expres" vestigt de aandacht op de volgende merkwaardige overeenkomst:

1914 :

Wijlen keizer Frans Joseph van Oostenrijk-Hongarije gebruikte in de op 24 Juli 1914 uitgevaardigde „Proclamatie aan mijn volken", toen Oostenrijk de oorlog aan Servië verklaarde, de volgende woorden:

„Ik wil de oorlog niet maar ik heb goed nagedacht, ik heb alles berekend, ik heb alles gewogen"...

1935 :

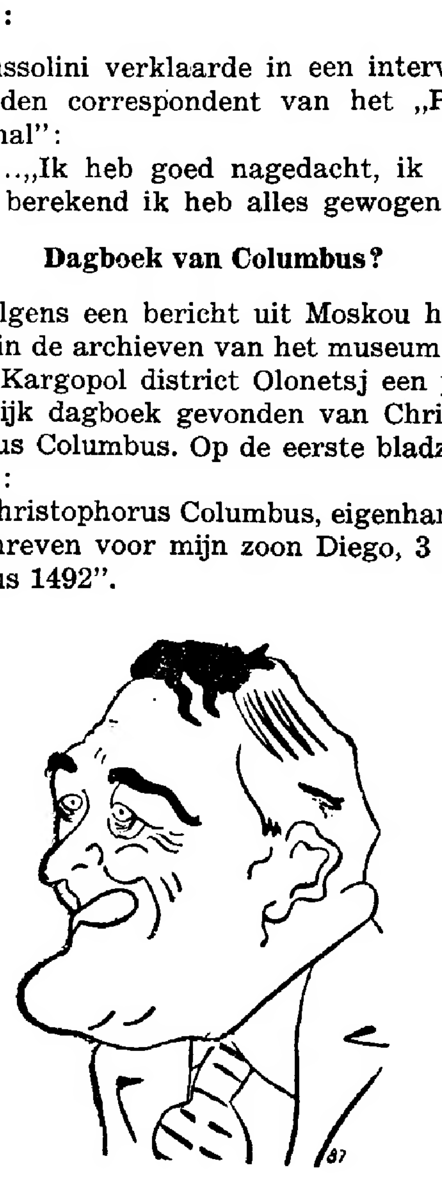
Mussolini verklaarde in een interview met den correspondent van het „Petit Journal":

......„Ik heb goed nagedacht, ik heb alles berekend ik heb alles gewogen".

Dagboek van Columbus?

Volgens een bericht uit Moskou heeft men in de archieven van het museum der stad Kargopol district Olonetsj een persoonlijk dagboek gevonden van Christophorus Columbus. Op de eerste bladzijde staat:

„Christophorus Columbus, eigenhandig geschreven voor mijn zoon Diego, 3 Augustus 1492".

President Roosevelt

die weer terugkeerde van zijn reis door het **Panama-kanaal.**

Artur Henderson,

voorzitter van de ontwapeningsconferentie, overleed deze week.

GRUWELIJKE HEILIGSCHENNIS.

Door de Hitlerjeugd bedreven.

Uit Westfalen wordt aan de „Reichspost" geschreven:

In Wuppertal bij Elberfeld-Barmen heeft een groep van vijftien tot zeventien jaar oude jongens, een missiekruis, dat buiten de kerk was aangebracht bij gelegenheid van een volksmissie, afgebroken en 's nachts naar hun voetbalterrein gebracht, waar het kruis weer werd opopgesteld.

Het is komen vast te staan, dat de jongens met geweren en revolvers schietoefeningen hebben gehouden, waarbij het kruis als doelwit werd gebruikt. Daar de schietoefeningen gedeeltelijk bij avond plaats vonden, hadden de heiligschenners de dwarsbalken verlicht om beter hun doel te kunnen treffen. Toen het opschrift I.N.R.I. (Jesus Nazarenus Rex Judeorum) naar beneden viel, werd het kruis in brand gestoken. Onder het geroep van „De Jodenkoning is gevallen!" „Weg met de Joden en 't Christendom!" werd het blikken bord met de letters I.N.R.I. aan een winkel van een Joodse firma vastgespijkerd.

Uit deze gebeurtenis blijkt duidelijk, tot welke buitensporigheden de opgehitste Hitler-jeugd gekomen is. De Katholieke Geestelijkheid heeft zich over deze heiligschennis beklaagd. In plaats van de schuldigen op te sporen en te straffen, heeft men een Kapelaan, die zijn verontwaardiging over deze gruwelijke heiligschennis te kennen gegeven had, gearresteerd.

NEDERLAND.

Een erratum.

Verschillende lezers zullen wel begrepen hebben uit de inhoud van het berichtje dat de sensatie, met de installatie van Graaf Marchant d'Ansembourg, waarover we de vorige week schreven in de **Eerste** kamer thuis hoorde en niet in de Tweede zoals de kop abusievelijk vermeldde.

Parlementaire situatie.

Over de vraag wie na het parlementaire conflict van deze zomer als overwinnaar uit het strijdperk is getreden, is bij de eerste Tweede-Kamer-zitting druk gesproken en liepen de meningen nog al uiteen. Prof. Aalberse sprak van „Lang gewacht en toch gekregen", daarmee te kennen willende geven, dat de Regering nu plooibaarder is geworden, dan zij in de zomer was. Merkwaardig genoeg kreeg de kath. fractieleider, wat wel heel zelden gebeurt in de Kamer, in dit standpunt bijval van zijn beide tegenvoeters, de heren Lingbeek en Kersten, welke beide antipapistische dominees, ook om beurten constateerden, al was het dan meer weeklagend en minder juichend dan prof. Aalberse deed, dat de katholieken weer het spel gewonnen hadden en de anti-rev. Colijn voor de katholieken had gebukt.

Een iet of wat tegenovergesteld geluid deed de heer Albarda en ook de lib. heer Bierema horen, al was deze laatste dan ook wel van mening, dat de regering toch wel meer naar het kath. standpunt was gezwenkt, als hem lief was en waarom hij dan ook tot grote omzichtigheid aanmaande, een standpunt waarbij de anti-rev. spreker hem bijviel.

De heer Albarda echter, die zo gaarne had gezien, dat de kath. fractie hem eens aan een ministerzetel had geholpen, meende te mogen concluderen, dat de heer Colijn over de hele linie overwinnaar was gebleven en de katholieken nu hopeloos in de macht van den heer Colijn waren gekomen.

Zoals in alle zaken, zal ook hier de waarheid wel in het midden liggen en wij geloven, dat men de zaak het best naar waarheid voorstelt, wanneer men constateert, dat de kath. fractie nog allerminst reden heeft om te juichen, maar ook niet in zak en as behoort te zitten.

We geloven niet, dat de heer Colijn zijn inzicht op de economische crisis heeft prijs gegeven en dus ook de politiek, welke hij op dit inzicht had gebouwd, radicaal heeft gewijzigd. En waar het toch zonder betwisting vast staat, dat de visie op de economische situatie van dit ogenblik en de middelen der sanering, van prof. Aalberse bijv., diametraal afwijkt van het standpunt van den heer Colijn, daar kan men toch moeilijk anders uit concluderen, dan dat de kath. fractie en het kabinet in wezen nog even ver van elkander staan als voor de crisis. In dit opzicht geloven we niet, dat de voorspelling van Mr. de Geer, dat de zomer wel raad zou brengen, in vervulling is gegaan. Maar daarnaast staat toch ook wel vast, dat de Regering-Colijn, thans zover dit ook maar enigszins mogelijk is, met handhaving van het vroegere standpunt, getracht heeft aan de verlangens der katholieken zoveel mogelijk tegemoet te komen. En dat men daarnaast ook, hoewel zelf niet overtuigd van een ernstige mogelijkheid tot slagen, aan de industrialisatie-plannen van Ir. Gelissen om langs die weg meer welvaart te brengen, een redelijke kans van slagen heeft willen geven.

De vraag blijft alleen over of die loyale kans zover gaat, dat deze ook in de ogen van de tegenstanders loyaal is. Dr. Colijn zegt, ik geef minister Gelissen een kans, maar op de basis van mijn economische politiek, n.l. dat we wijzigingen niet die vorm moeten doen aannemen, dat de weg terug daardoor bemoeilijkt wordt. Als tijdelijke maatregelen tot vermindering van de nationale werkloosloosheid, soit, maar we moeten geen maatregelen treffen, die wanneer straks de economische waanzin in de wereld weer heeft plaats gemaakt voor het gezond verstand, de weg terug voor ons heel moeilijk maken. Want dat we terug moeten naar de 19de eeuwse economie, staat voor mij vast.

Daarnaast zijn er en dat is het standpunt van de kath. fractie, die zeggen, terug kunnen we niet. Wat we nu ontmoeten, is geen tijdelijke economische verdwazing, maar de resultaten van een geheel nieuw groeiende economische organisatie, die met een blijvende ontwikkeling in het wereldgebeuren in nauw verband staat. Dat die twee diametraal tegenover elkaar staande standpunten in een practisch program met elkander te verzoenen zijn, lijkt ons niet erg aannemelijk. Natuurlijk kan men op een bepaald standpunt van tijdelijk maatregelen, waarvan de een zegt, we kunnen er op terug komen en de ander ze gaan in de richting van een nieuwe oriëntatie, elkander ontmoeten en voorlopig verder samen gaan, maar na kortere of langere tijd, geeft dit toch weer een botsing. We geloven, dat na de jongste concessies van de regering, we thans dit standpunt genaderd zijn en dan kunnen we er inkomen, dat de kath. fractie, ook op grond van tal van andere overwegingen, bijv., als de moeilijke internationale situatie en de nationale staatkundige moeilijkheden, om op het program der kath. fractie een regeerkrachtig kabinet te vormen, tot de conclusie komt, dat verdere oppositie niet gewenst is. Indien de heer Colijn dan niet meer vraagt om een uitgesproken bewijs van vertrouwen in zijn politiek beleid, dan kan een dergelijk kabinet geduld worden. Als men niet kan krijgen wat men gaarne heeft, dan moet men maar nemen het beste wat men krijgen kan. Dat geldt tenslotte ook voor de politiek. De verantwoordelijkheid voor de consequenties van een dergelijk regeringsbeleid draagt dan hij, die weigerde tijdig het roer om te gooien.

We geloven, dat zo de situatie op dit ogenblik moet worden gezien.

DE VEREENVOUDIGDE SPELLING.

Geen terugkeer tot de Vries en Te Winkel.

In antwoord op enkele vragen van den heer Thijssen in verband met geruchten omtrent een bij het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in voorbereiding zijnde wijziging der voorschriften in zake de vereenvoudigde spelling van de Nederlandse taal heeft de heer Slotemaker de Bruïne, Minister van Onderwijs, K. en W. meegedeeld, dat, gelijk is vermeld in de „Mededelingen van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, 2de jaargang, no. 4, van 1935, bladzijde 267 de minister bij brief van 1 Juli 1935, no. 7561, afdeling Lager Onderwijs, aan het Algemeen hoofdbestuur van de federatie der werkgevers-organisatiën in het boekdrukkersbedrijf te Amsterdam heeft bericht, dat de regering niet voornemens is wijziging te bevorderen van de tot stand gekomen voorschriften nopens de schrijfwijze van de Nederlandse taal bij het onderwijs. De vraag, of een wijziging der voorschriften, welke neerkomt op een terugkeer tot de spelling De Vries en Te Winkel in overweging is wordt ook ontkennend beantwoord.

EEN NIEUWE KWIKLAMP.

In helderheid gelijk aan de zon.

Enige maanden geleden nam de wetenschappelijke wereld kennis van een merkwaardige vinding in het Philips Laboratorium, waarin men erin geslaagd was een lampje van uiterst geringe afmetingen en zeer grote lichtsterkte te maken. De helderheid van het door dit lampje uitgestraalde licht bedroeg 40.000 kaars per vk. cM., hetgeen reeds de helderheid van normale koolbooglampen belangrijk overtrof.

Naar wij vernemen heeft men in het Philips Laboratorium deze vinding verder ontwikkeld en is het thans mogelijk gebleken superhogedruk kwiklampen van even geringe afmetingen te vervaardigen met een gemiddelde helderheid van niet minder dan 130.000 kaars per vk. cM. De maximale helderheid in de ontlading bedraagt zelfs ca. 160.000 kaars per vk. cM., zodat hiermee de gemiddelde helderheid van de zon, zoals op aarde waargenomen, geëvenaard is. Tot dusver was dat in de practijk nog niet bereikt. Het is duidelijk, dat deze lampen van zeer groot belang zullen zijn voor zoeklichten, bakens, vuurtorens, alsmede voor alle projectie-doeleinden.

Het is niet uitgesloten, dat in de toekomst zelfs nog grotere helderheden met deze lamp bereikt zullen worden.

Het conflict tussen het Kabinet en de Katholieken.

Natuurlijk is er bij de eerste ontmoeting tussen Kamer en Kabinet ook nagekaart over de jongste crisis. Men zou kunnen vragen, waar dit voor nodig is, want gedane zaken nemen geen keer. Dat was ook het standpunt van minister Colijn. Maar niet onaardig riposteerde daarop prof. Aalberse met de opmerking „dank je de drommel". Inderdaad, we kunnen aannemen, dat de heer Colijn over dit gebeurde zwijgt. De liberale en anti-rev. pers heeft in alle toonaarden gezongen, dat de kath. fractie verantwoordelijk is voor de crisis en de economische en financiële gevolgen daarvan dragen en de katholieken krijgen dit nog dagelijks op hun boterham. Maar als een onwaarheid duizendmaal herhaald wordt, dan wordt ze daarmee nog geen waarheid. En als de heer Colijn zegt, laten we er nu verder maar over zwijgen, dan kunnen we indenken, dat prof. Aalberse zegt: „neen, de schuldvraag moet nu maar eens uitgekiend worden".

Want de waarheid dringt ook hier meer en meer naar voren.

De liberale pers moge in alle toonaarden zingen, dat de kath. fractie de crisis heeft uitgelokt, de feiten vertellen het anders. De lib. partijleider Mr. Wendelaar heeft direct reeds in een interview gezegd, dat de kath. fractie in deze vrij uitging, want ze kon niet anders handelen. Maar van zeer groot belang voor een juiste beoordeling der feiten, was het betoog van een zo bij uitstek bevoegd man als Jhr. de Geer, die onomwonden de oorzaak van de crisis heeft gezocht bij het kabinet en dit ook voor de financiële en economische gevolgen verantwoordelijk stelde.

Er was geen enkele reden, aldus Jhr. de Geer, voor het kabinet om af te treden, er was geen enkel afkeurend votum van de Kamer en hij hoopte dan ook, dat dit weinig gelukkig precedent, geen navolging zal vinden.

Zo komt de waarheid in deze zaak meer en meer tot haar licht. Het tegenbetoog, dat de heer Schouten later als woordvoerder der anti-rev. hierop trachtte te geven, was wel heel zwak.

Voorlopig is de parlementaire situatie iets opgehelderd en wie objectief oordeelt, zal moeilijk kunnen ontkennen, dat de katholieke fractie, ondanks een storm van honende critiek, tenslotte tamelijk ongeschonden uit dit conflict is getreden.

En waar zo de zaken staan, als Jhr. de Geer met grote duidelijkheid en scherpzinnigheid vaststelde, komt de houding van minister Colijn, die niet alleen de katholieken als de oorzaak aanwees, maar hen bovendien geheel onjuist deswege in de hoek drukte bij de oppositie quand meme van socialisten en communisten, wel in een zeer eigenaardig daglicht te staan.

Daarom is het goed, dat de verantwoordelijkheid voor het gebeurde, duidelijk is vastgelegd.

Wat geen rancune element in zich behoeft te sluiten voor verdere samenwerking.

CURAÇAO.

Bekendmaking.

Aan den beambte bij de Landswatervoorzieningsdienst alhier A. Sillie is wegens ziekte een maand binnenlands verlof verleend.

Aan den Heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt, hypotheekbewaarder op Curaçao is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend ingaande 1 Januari 1936 onder toekenning van pensioen.

De Heer B. E. van der Veen Zeppenfeldt is op zijn verzoek eervol ontheven uit de volgende functies:

Directeur van de Curaçaosche Bank;

Plaatsvervangend lid van het Hof van Justitie;

Lid van de Commissie van Onderwijs;

Lid van de Voogdijraad;

Lid van de Commissie van Administratie voor de strafgevangenis en huis huis van bewaring;

Bestuurslid van de stichting „Ondersteuningsfonds Nederlandse Antillen", met dankbetuiging voor de door hem als zodanig aan den Lande bewezen diensten.

De Heer J. H. Perret Gentil Lz. Ontvanger, tevens adjunct-inspecteur der belastingen op Aruba is eervol ontheven van de verdere uitoefening der functiën van Chef van de postdient op dat eiland.

De Heer Oduber, commies, is eervol ontheven van de verdere uitoefening der functiën van hulpambtenaar van de Burgerlijke Stand, Administrateur van de Armenkas en Secretaris van de Voogdijraad op Aruba en aangewezen als chef van het postkantoor op dat eiland.

De Heer X. H. Ch. M. Krugers, commies, is benoemd tot Administrateur van de Armenkas op Aruba.

De Heer Ds. G. E. Alers is benoemd tot Secretaris van de Voogdijraad op Aruba.

De Heer G. P. Jansen, klerk, is benoemd tot Hulpambtenaar van de Burgerlijke Stand op Aruba.

Aan den seiner bij de Landsradiodienst op Aruba E. O. Frigerio is wegens andere redenen dan ziekte, vier weken vrijstelling van dienst verleend en de seiner A. Goilo is belast met de waarneming van de functiën van E. O. Frigerio voornoemd gedurende diens vrijstelling.

De uitvaart van E. de Veer Abrahamsz.

Een vriendenhand schrijft ons uit Nederland:

Op een zwoelen, zomerse Zaterdagmiddag van de 28ste van Herfstmaand is op oud-Eik en Duinen te 's Gravenhage ten grave gedragen de heer E. S. C. de Veer Abrahamsz, oud-advocaat-generaal bij het hof van justitie in Curaçao, enige dagen te voren op 62-jarige leeftijd te genoemder plaatse overleden. Velen waren gekomen om den overledene naar zijn laatste rustplaats te brengen. Met de familie kwamen mee de heren mr. Ph. F. de Haseth Evertsz, oud-voorzitter van het hof van justitie, C. G. de Haseth en dr. Th. Lens. Verder waren o.a. aanwezig mr. W. Ch. de la Try Ellis, oud-voorzitter van het hof, dokter H. Ferguson en mr. De Gaay Fortman, oud-lid van het hof van justitie in Curaçao. Ook vele dames waren gekomen.

Dr. Lens trad naar voren en heeft in enige hartelijke woorden afscheid van den overledene genomen. Hij schetste zijn vroeg wees-zijn, zijn opneming in het

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten".

De Franse verkiezingen voor de Senaat Zondag l.l. brachten geen veranderingen in de politieke verhoudingen.

In Duitsland werd een steunverlening begonnen voor behoeftige families met 4 of meer kinderen. Joden uitgezonderd.

Te Parijs werd het derde wereldcongres der Lutheranen gehouden. Bijzonder werd de aandacht besteed aan de Lutherse gemeente in Rusland.

Een zware orkaan bracht begin deze week verwoestingen op Oost-Cuba, West-Haiti en Jamaica.

Begin December zal er te Londen weder een marineconferentie worden gehouden van de 5 mogendheden, daar een nieuwe marine-wedloop onvermijdelijk schijnt.

Op St. Vincent zijn ernstige wanordelijkheden uitgebroken. De politie is echter de toestand meester.

Ook in Demerara brak een staking uit in de suikerfabrieken.

UIT NEDERLAND.

Deze week werd de begroting voor Suriname ingediend, de uitgaven worden voor 1936 op 6.681.139 berekend, de ontvangsten op 4.010.720 millioen gulden. Het verschil wordt aangezuiverd door de rijksbijdrage en een besparing op onderwijs, waardoor deze post van 24 tot 9 mille teruggebracht wordt (? Red. Am.)

Tijdens het slechte weer Zondag l.l. leden in de Noordzee verschillende schepen schipbreuk, o.a. strandde bij Egmond het ss. „Kerkplein" en de sleepboot „Drenthe". In 't geheel vonden 66 mensen de dood, met inbegrip van de bemanning van 2 vermiste stoomschepen de Engelse Vardulia en de Duitse Instenburg.

De Nederlandse Bank heeft Maandag opnieuw het disconto met een half procent verlaagd. Zoals men weet daalde vijf dagen tevoren het disconto van zes tot vijf procent terwijl het dus thans op vier-en-een-half staat.

De behandeling der strafzaken tegen misdadig Oss worden voortgezet. Tot dusverre is reeds tegen 22 verdachten in totaal 113 jaar gevangenisstraf geëist.

Bij K. B. werd afgekondigd dat in overeenstemming met het eerste voorstel van het coördinatie-comité te Geneve de uitvoer van wapens, munitie en oorlogsmateriaal naar Italië en haar bezittingen verboden is.

Bij het Jubileum van de Kath. Melaatsenstichting te Suriname werd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau benoemd Pater J. Hooger te Paramaribo. Aan Zuster Theresa (Mej. Boomaars) werd de zilveren eremedaille in de orde van Oranje Nassau toegekend.

De Flora tentoonstelling te Heemstede boekte tot aller verrassing, een verlies van 25—40 duizend gulden.

Dr. Willem Mengelberg herdacht 24 October het feit dat hij 40 jaar lang de dirigeerstaf zwaait.

Uit de weekstaat van de Nederlandse bank blijkt dat de voorraad goud met 9 millioen toegenomen is.

Met ingang van 1 November wordt de porti op Nieuwsbladen verlaagd, evenals de radio telefoongesprekken via Londen naar Australië, Brits Indië en Zuid Amerika. Het recht tot het voeren van een telegram adres wordt gehalveerd, en het entreegeld voor aansluitingen op het enentreegeld voor aansluitingen op het telefoonnet aanmerkelijk gereduceerd.

De prijs van de radio-telefoongesprekken met Ned. Indië wordt eveneens verminderd. Tevens bereidt men thans een regeling voor, waarbij men gewoon briefporttarief voor luchtpostbrieven naar Indië zal berekenen.

Het Departement van Koloniën, noch het bestuur van Suriname hebben enige bemoeienis met de kolonisatie plannen, daar deze van particulieren uitgaan. Wel staat de regering hier sympathiek tegenover, doch van de uitvoerbaarheid is niets te zeggen aangezien het bedoelde terrein geheel onbewoond is en het landsdeel tot nu toe weinig geëxploreerd.

Schaken: De stand van de strijd Aljechin-Euwe om het wereldkampioenschap is thans 6—3.

Voetbal: Oefenwedstrijd Ned. elftal-Witford City 2—1.

Voor Hollands sprekende katholieken.

De wekelijkse kerkelijke diensten in de stadparochies.

Parochiekerk Pietermaai:

's Zondags:
H.H. Missen: 4½. 6. 7½ (kindermis). 8½ (Hoogmis.
Lof: 's Avonds 6½.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

Parochiekerk Otrabanda:

's Zondags:
H.H. Missen om 4¾. 7 (kindermis) 8½ (Hoogmis) met Hollandse preek.
Lof: 's Avonds 7 uur.

In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.
Lof: 's Avonds 7 uur.

Isla kerk:

's Zondags:
H.H. Missen om 5 uur en kwart voor 8 (met Hollandse preek)
Biechthoren — Zaterdag 4-6 uur.

Parochiekerk San Mateo:

's Zondags:
H.H. Missen 4¾. 7 (Kindermis), 9 uur (Hoogmis).
Lof: 's Avonds 7 uur.
In de week: H.H. Missen 6. 6½ uur.

In de 3 parochies bestaat er gelegenheid om te biechten:
Iedere morgen na de H.H. Missen en iedere avond om 6¾.
's Zaterdags de gehele morgen en na de middag van 4—6; en 's avonds van 6½—8½.

---

ambtenarencorps als surnumerair onder gouverneur Barge, zijn ijver en studielust, waardoor hij het tot zo hoge betrekking had gebracht, en sprak enige woorden van deelneming met mevrouw De Veer Abrahamsz, die veertig jaren met den overledene was gehuwd geweest en hem in zijn laatste, ernstige, ziekte zo trouw had verpleegd. Een familielid dankte voor de belangstelling.

Mgr. Verriet.

Volgens La Cruz is Mgr. Verriet vorige week Vrijdag vertrokken met 1 pater, 2 fraters en 13 zusters.

De nieuwe pater voor Curaçao is Athanasius Volk. Onder de Zusters bevindt zich de Algemene Overste van de Zusters van Schijndel, een visitatrice van de Zusters van Roosendaal, die o.a. voor Curaçao meebrengt een onderwijzeres met hoofdacte nl. Zr. Walburga.

De Algemene Overste van de Ziekenhuiszusters van Breda was door ziekte verhinderd mee te komen.

Welkom.

Met het ss. Baralt kwam Dinsdag Pater A. Koenen, de nieuwe pastoor van Montagne.

Geslaagd.

De Jongejuffrouw A. Slockers heeft het diploma van stenografie in de Franse taal behaald; 100 lettergrepen per minuut.

M. Cubillán in de spaanse taal 130 lettergrepen per minuut.

Onze gelukwensen.

Schoolvereniging Negropont.

Donderdagavond hield de Hr. J. Rustige Jr., hoofd van de Mulo-school op Negropont een lezing in de club Asiento over het onderwerp „Moeilijke kinderen".

Onze beleefde dank voor de uitnodiging.

Hoofd: Willem de Zwijgerschool.

Met het s.s. „Venezuela" arriveerde hier uit Holland de hoofdonderwijzer, de Hr. J. M. Bijlo, die hier komt ter vervanging van den Hr. L. Maduro als hoofd der Willem de Zwijgerschool.

Nummerplaten.

We vestigen de aandacht op de bekendmaking, dat hij, die er prijs op stelt het nummer, aangegeven op de kentekenbewijzen, hem afgegeven op de gronden van de Motorrijtuig-, rijwiel- en motorbootbelastingverordening 1928 voor zijn motorrijtuig, rijwiel en motorboot uitgegeven nummerplaat of -platen ook voor het belastingjaar 1936 te behouden, kan in de maand November a.s. zijn wens hiertoe schriftelijk aan den Koloniaal-Ontvanger kenbaar maken, in welk geval hem, tenzij zulks onmogelijk blijkt te zijn, voor het belastingjaar 1936 een nummerplaat of -platen met hetzelfde nummer zal of zullen worden uitgegeven.

Het aantal Protestanten.

Tot onze spijt heeft het drukfoutenduiveltje erg huis gehouden in de cijfers van de godsdienststatistiek, welke we de vorige week in ons tweede blad gaven Daar stond voor de Protestanten rond 16 millioen opgegeven. Een ieder zal wel begrepen hebben dat dit foutief was. Alleen Duitsland telt er reeds meer. In dit cijfer is de 1 weggevallen en de 9 op zijn kop gekomen, zodat dit cijfer zijn moet 191.980.000.

Het totaal aantal christenen is dan ook niet 539.570.000 maar 714.570.000.

**K
KRO
O PHOHI-UITZENDING**

op Zondag, 27 October 1935 van 15.30—16.30 uur A.W.T. op golflengten 16.88 en 19.71 M.

1. Mars.
2. Toespraak door Z. H. Exc. Mgr. H. M. v. Mekkelholt.
3. Gramofoonmuziek
Ouverture „Coriolan", L. v. Beethoven door het Concert-gebouw-orkest o.l.v. Prof. Dr. Willem Mengelberg.
4. De Wereld in Vogelvlucht door Paul de Waart.
5. Van en Voor de Missiepost.
6. Gramofoonmuziek
a. Krontjong Successen (op z'n Hollands!) door The two Hodlars, Harmonica-virtuozen.
b. Financiëel Betoog voor Crisis-Pessimisten door Louis Davids.
c. Grenadiersmars, Dunkler, door de Kon. Mil. Kapel o.l.v. Capt. Dir. C. L. Walther Boer.

Onze Gouvernementsmiddelen.

Over de maand September brachten de belastingen op ƒ 285.970.

De andere inkomsten ƒ 216.068.

In de eerste 9 maanden was de totale opbrengt ƒ 5.987.914.

Dit is ƒ 524.262 minder als in 1934, maar toch nog ƒ 1.125.889 boven de raming.

Geen Nirom maar Nozema.

In ons hoofdartikel van de vorige week, waarin wij voorstelden dat bij een mogelijke omroepzender op Curaçao het gouvernement deze in handen zou nemen, schreven wij „evenals de Nirom in Nederland"; wij bedoelden daarmede evenals de Nozema in Nederland, nl. de N. V. Ned. Omroepzender Mij., waarvan het secretariaat van de raad van beheer gevestigd is op het Departement van Binnenlandse Zaken.

Touristenschepen.

De Curaçao Trading Co. S. A., deelt ons mede, dat zij voor het a.s. winterseizoen de volgende touristenschepen verwacht:

Van de „Holland Amerika Lijn", ss. „Volendam" op 16 November en 1 December, via Kingston naar New York, ss. „Statendam" op 28 December, 18 Januari en 1 Februari, direct naar New York in 4 dagen.

Van de „Cunard White Star Limited", m.s. „Britannic" op 9 Februari, 29 Februari en 18 Maart.

De „Britannic" vaart naar New York via Cartagena, Cristobal, Kingston en Havana op de twee eerst vermelde reizen, terwijl op de derde Kingston niet aangedaan wordt.

Van de Hamburg-Amerika Linie, Edwards, Henriquez & Co, Agents, ontvingen we het volgende bericht:

Wij hebben het genoegen U mede te delen, dat volgens zo juist ontvangen telegrafisch bericht van ons New York kantoor de navolgende toeristenschepen van de Hamburg-Amerika Linie en Norddeutscher Lloyd, Curaçao in het komende seizoen zullen aandoen, t.w.:

ss. „COLUMBUS" 31 Jan. 1936 N.D.L.
ss. „NEW YORK" 10 Febr. 1936 H.A.L.
ss. „NEW YORK" 2 Mrt. 1936 H.A.L.
ss. „NEW YORK" 19 Mrt. 1936 H.A.L.

Aantal auto's.

De nummers der auto's hebben het getal 1700 reeds overschreden.

Politieberichten.

Van vier gevallen van mishandeling is bij de politie aangifte gedaan, welke zaken alle worden onderzocht.

Te Palo Blanco is een 10-jarig jongetje, toen hij de rijweg overstak aangereden door een uit de richting Hato komende autobus. Het jongetje bekwam hierbij enige lichte huidwondjes, welke door een dokter zijn behandeld, waarna de jongen naar huis kon gaan. Onderzocht wordt wie schuld aan het ongeval treft.

Aangehouden is de 34-jarige chinees H. Y. die in het bezit werd aangetroffen van een halve kg. ruwe opium. De man is aan de politie-hoofdwacht in bewaring gesteld.

In de week van 14 tot 21 October zijn 8 personen ingesloten terzake openbare dronkenschap.

Aangifte werd gedaan van verduistering van een zeker geldsbedrag. In verband hiermede is aangehouden en in de Politie-Hoofdwacht voor onderzoek in bewaring gesteld de 22-jarige S. die de verduistering ontkent.

In de Keukenstraat is de persoon van de C. C. door een autobus die door de Keukenstraat reed, aangereden, tengevolge waarvan de man kwam te vallen en het linkeronderbeen brak. Het slachtoffer is naar het Sanatorium „Het Groene Kruis" vervoerd en aldaar ter verpleging opgenomen. Door de politie wordt onderzocht wie schuld aan dit geval treft.

De 17-jarige V. heeft aangifte gedaan, dat een ander persoon hem heeft mishandeld door hem met een steen tegen het gezicht te slaan.

Aangifte werd gedaan, door de 26-jarige vrouw L. terzake bedreiging met een mes, gepleegd door zekeren M.

Beide deze zaken worden door de politie onderzocht.

De 40-jarige F. die op een in een vaartuig gebouwde stelling, langszij van het Julianadok der C.P.I.M., genoemd dok aan de buitenzijde aan het schilderen was, heeft vermoedelijk omdat het vaartuig door de golfslag tegen de wand van het dok stootte, zijn evenwicht verloren en is naar beneden gevallen en op de boeiing van het vaartuig terecht gekomen. Hierdoor bekwam hij inwendig letsel. De man is per ambulance-auto naar het Sanatorium vervoerd en aldaar ter verpleging opgenomen. De zaak is in onderzoek of derden schuld treft.

„Waarom staat een ooievaar op één poot?"

„Weet ik niet!"

„Omdat, als hij de tweede poot ook optrok, hij om zou rollen."

Hauer's Duitse godsdienst.

Anton Koch S.J. schrijft hierover in de Stimmen der Zeit van 1935:

De leider der Duitse geloofsbeweging, prof. Wilhelm Hauer, heeft in zijn jongste boek „Deutsche Gottschau", een belangrijke bijdrage geleverd tot de kennis van de godsdienst-theorieën, welke thans in Duitsland opgeld doen en waarbij men met voorliefde de Noordse of Indogermaanse vroomheid plaatst tegenover de Voor-Aziatisch-Semietische, in de overtuiging, dat het scherp doen uitkomen van de beweerde wezenlijk tegenstelling tussen beide soorten vroomheid, duidelijk zal aantonen, dat de ras-bewuste Duitser zich van het Christendom moet afkeren. De Christelijke religie toch beschouwen de voorvechters van het „Duitse geloof" als regelrecht te zijn voortgekomen uit het Joodse godsdienst-type, dat zij hartstochtelijk verwerpen, als in strijd met hun rasopvattingen. De rassenkenner Hans F. K. Günther heeft een boekje over dit onderwerp uitgegeven onder de titel „Vroomheid van Noords karakter", waarvan hij zelf zegt, dat het meer persoonlijk dan wetenschappelijk is, omdat hij wel kennis heeft van de Indogermaanse wereld, maar geen deskundige is op het gebied der vergelijkende godsdienstwetenschap.

Grondiger is dan ook het boek van Hauer, die beter vertrouwd is met de godsdienstgeschiedenis en de vergelijkende godsdienstwetenschap.

Hauer onderscheidt tussen de religieuze oer-beginselen en de wijze waarop deze worden begrepen en gestalte krijgen. Die oerbeginselen vormen de diepste inhoud van elke religie en zijn dus in alle godsdiensten terug te vinden, maar de opvatting en uitbeelding ervan zijn verschillend naar gelang van het ras; tussen het Indogermaanse en het Voor-Aziatisch-Semietische ras zijn de verschillen zo groot, dat volgens Hauer de ene geloofsvorm de andere absoluut uitsluit.

Als oer-beginselen van alle religies noemt Hauer: het geloof-zelf, als het in relatie treden tot de „laatste werkelijkheid" — Hauer's omschrijving voor God en het goddelijke —; de geloofsvorm, d.w.z. de wijze waarop het geloof in begrip, taal en symbool tot uitdrukking komt; het heil, als een veilig rusten in de laatste werkelijkheid; het beleven van de spanning tussen de laatste werkelijkheid en het bestaan van wereld en mens; het gevoel wanorde in wereld en persoon: zonde en schuld; de weg naar het „inorde-komen" tussen mens en laatste werkelijkheid, en tenslotte: de overtuiging van de onvernietigbaarheid van ons eigen innerlijkste wezen, of het geloof aan de eeuwigheid van het zijn.

Dit alles is opzichzelf niets nieuws; deze beginselen vindt men inderdaad in elke echte religie. Nieuw en voor Hauer kenmerkend is echter de theorie, dat deze oer-verschijnselen bij de verschillende rassen een zo uiteenlopende ontwikkeling kunnen ondergaan, dat de religies tegenstellingen gaan vormen, zonder dat zij evenwel haar gemeenschappelijke oer-grond verliezen. Volgens Hauer staat b.v., wat betreft de eeuwigheid van het zijn, het Joods-Christelijke geloof aan een persoonlijk voortbestaan na de dood tegenover het geloof aan het ingaan des mensen „in de eeuwige levensstroom, of in de oceaan van het zijnde." Over het algemeen ontbreekt het Hauer aan volkomen duidelijkheid aangaande hetgeen hij met bepaalde uitdrukkingen bedoelt; ook hier geeft hij de beweerde tegenstellingen tussen Noords en Christelijk geloof weer in woorden, die, zo gezien, door elk Christen op gelijke wijze voor zijn geloof aan een persoonlijk voortleven in God kunnen worden gebruikt.

Als Hauer de rassen-tegenstellingen gaat onderzoeken, die volgens hem in de godsdiensten tot uiting komen, beseft hij wel degelijk de moeilijkheden, die daarbij opkomen. Hij noemt er enkele, zoals het thans nog onzekere tasten van het rassen-onderzoek in het algemeen; de veelvormigheid van elk ras in zijn oorsprong, d.w.z. de niet te loochenen mogelijkheid, dat de oer-rassen zich ontwikkelen in verschillende richtingen, welke voorspruiten uit een „hele reeks afwijkende neigingen, die voor een deel waarschijnlijk overgebleven zijn uit voorhistorische fazen der mensheid"; de innerlijke populariteit van mensen en rassen, ook thans nog, waardoor schijnbare tegenstrijdigheden toch in een levende eenheid des geestes kunnen worden samengevat; de nog volkomen onopgehelderde kwestie van de voorhistorische verwantschap der rassen, de invloed van rasvermenging en tenslotte de hinderpalen, waarvoor ieder zich gesteld ziet, die het „raadsel" der levende religie op de hartebodem des mensen wil onderzoeken en bespreken.

Ondanks al deze „aanmaningen tot voorzichtigheid", die hij zelf geeft, blijft Hauer niet alleen bij de overtuiging, dat ras en geloof in innig verband met elkaar staan, maar hij meent ook de voornaamste kenmerken en verschillen der beide rassen, wat de godsdienst betreft, met voldoende zekerheid te kunnen vaststellen. Kenmerkend voor het Voor-Aziatisch-Semietisch karakter van het Jodendom, — en dus van het Christendom — acht Hauer, dat deze soort vroomheid zo buitengewoon aan de aarde gebonden is, hetgeen lange tijd de wording van een eigenlijk opstandingsgeloof heeft verhinderd. Verder de berekenende verhouding tot God, welke vooral in het geloof aan het plaatsbekledend offer aan de dag komt; de drang naar eenvormigheid en de religieus-politieke machtswil, die zich openbaart in de eis der absoluutheid van de Semietische religies; het intellectualisme en starre monotheïsme, de denkbeelden over oordeel en verdoemenis; het verlossingsverlangen en tenslotte het gericht zijn op het hiernamaals. Dit alles moet dan bewijzen, hoe gespleten de Voor-Aziatische mens was, „die zich enerzijds met alle organen aan de aarde vastzuigt en zich door een sterke zinnelijkheid aan haar overgeeft, maar aan de andere kant in sterke drang poogt zich van de aarde los te scheuren".

Op deze voorstelling valt wel een en ander aan te merken. Wat het eerstgenoemde kenmerk van den Semietischen mens betreft, de gebondenheid aan de aarde, schrijft Hauer's geloofsgenoot Günther: „Het is opvallend, hoe vaal en weinig opwekkend de voorstellingen over een leven na de dood zijn", namelijk... bij de Indogermanen. Nu zijn de voorstellingen over het hiernamaals bij de Voor-Aziaten, zoals Hauer constateert, eveneens opvallend vaal en weinig opwekkend. Waar is dus volgens Hauer het rasverschil tussen Indogermaanse en Semietische vroomheid? Misschien hier, dat zelfs „in perioden, toen andere volken reeds lang en duidelijk hiernamaalsgeloof hadden", zoiets bij de Semietische volken nergens opkwam? Maar waar komt dan bij de Indogermaanse volken een duidelijk hiernamaals-geloof op, welteverstaan in een tijd, toen de Joden nog gevangen waren in vage voorstellen over een schimmenleven in de Sjeool (de kuil, de „hel"). Bij de Perzen misschien? Zeker, in de Perzische religie leeft, althans sedert Zarathoestra, een heel duidelijk oordeels- en hiernamaalsgeloof, zoals ook Hauer weet, maar dit geloof komt volgens hem hoogstwaarschijnlijk voort uit de „ondergrond van voor-Aziatisch bloed," dus uit dezelfde Voor-Aziaten, van wie hij zoeven beweerde, dat zij geen helder hiernamaals-besef bezaten.

Hauer's verder betoog is eveneens bedenkelijk. Hauer erkent, dat bij het late Jodendom het geloof aan de opstanding bestaat, hetgeen dus, voor die periode, in strijd lijkt met de gebondenheid aan de aarde, waarover hij spreekt.

Dit is echter, aldus betoogt hij, alleen maar zo, als men oppervlakkig kijkt. „Als men het Joodse en ook het Christelijke opstandingsgeloof nader beziet, blijkt hier juist weer dezelfde gebondenheid aan de aarde. Het late Jodendom en eigenlijk ook het Christendom kunnen zich een waarlijk leven na de dood alleen zo voorstellen, dat het lichaam, hetwelk eens stof werd, op wonderlijke wijze weer één geheel wordt, of door de schepper opnieuw uit de resten wordt geschapen. Juist dit hangen aan het stof des lichaams toont de gebondenheid aan de aarde."

Geheel afgezien nu van de eschatologische voorstellingen van Iran, welke minstens dezelfde gebondenheid aan de aarde tonen, is hier volkomen over het hoofd gezien, welk een vergeestelijking de denkbeelden over de eindtoestand van de mens juist in de voortgaande openbaring van het Oude en Nieuwe Testament hebben ondergaan, in tegenstelling tot de steeds dieper zinkende natuurgodsdiensten. Men denke b.v. aan het Oud-Testamentische Boek der Wijsheid, met zijn beschrijving van het voortbestaan der rechtvaardigen bij God, en aan de klassieke plaats over het verheerlijkte lichaam der opstanding, in het vijftiende hoofdstuk van de eerste brief aan de Corinthiërs, en men vergelijke dit eens met het muffe bijgeloof uit de laat-Germaanse tijd, zoals we dat in de IJslandse sagen opmerken. Op deze wijze wordt weldra duidelijk wat men van de beweerde gebondenheid aan de aarde der voor-Aziaten denken moet; het is een constructie, welke niet in overeenstemming is met de feiten, zowel wat het Semietische als wat het Noordse ras aangaat.

Zo is het ook met de beweerde berekenende offer-gedachte bij de Voor-Aziaten. Als er één godsdienstvorm in dit opzicht berekenend is, dan is het wel de Indische; heel sterk ook de Perzische. Zelfs de Germaanse boeren-vroomheid is uiterst zakelijk, zoals de Eddaspreuk treffend beschrijft: „Beter niets afgesmeekt dan teveel geofferd: een gave vergt beloning. Beter niets gegeven dan te ruim geofferd: menig offer blijft toch vergeefs."

Zo kan men de beweerde typische kenmerken van raszuiver geloof één voor één bespreken, men vindt telkens weer hetzelfde; éérst werkt Hauer (evenals Günther) met een vooropgezet schema van tegenstellingen, waarbij het Germaanse ideale beeld maar al te duidelijk de kenmerken van zijn huidigen wording vertoont — de Noorderling is een wonderlijk verlicht, religieus mildverdraagzaamheid, in het hier zich volkomen veilig en geborgen voelend, Faustisch bezield edel-mens, dien alleen het beroemd geworden berenvel onderscheid van zijn nazaten der twintigste eeuw — en daarna worden de historische feiten in het Procustusbed van een eens willekeurige voorstellingsmethode zo lang gekeerd en gedraaid en verkort, tot zij de juistheid van het (vooropgezette) schema „bewijzen".

GEMENGD NIEUWS.

Katholieke Filmactie in Frankrijk.

In Frankrijk heeft het Amerikaanse voorbeeld van het Legioen der Eerbaarheid grote bewondering afgedwongen. Weliswaar bestond er hier reeds een Katholieke filmbeweging, die door priesters werd opgericht en bestuurd, maar tot nog toe ontbrak de algemene werkdadige belangstelling voor het filmvraagstuk. Thans heeft Kardinaal Liénart, de Bisschop van Rijssel het initiatief genomen om een sterke concentratie der bestaande verenigingen en organisaties door te voeren. In verband daarmede heeft de Kardinaal een aantal verordeningen uitgevaardigd waaraan wij het volgende ontlenen:

„De steeds groeiende betekenis van de invloed der bioscopen noodzaakt ons om een oproep te doen tot alle Katholieken om zich hecht aaneen te sluiten teneinde zowel de filmproductie als het bioscoopwezen zelf zo gunstig mogelijk te beinvloeden.

We hebben in ons Bisdom, zo vervolgt de Kardinaal, 'n technisch bureau gesticht voor de parochiële bioscopen en een Katholiek filmfront. Teneinde werkdadigheid van deze groepen met geheel ons gezag te ondersteunen bepalen wij het volgende:

1. De parochies en Katholieke Organisaties, die een bioscoop willen openen of een filmtoestel willen aankopen, zijn verplicht om hun plannen voor te leggen aan een daartoe speciaal ingestelde commissie, die met de contrôle der filmondernemingen is belast, en aldaar een vergunning aan te vragen.

2. Ieder andere bioscoop in ons diocees moet aangesloten zijn bij de technische centrale voor parochiële bioscopen.

3. Alle katholieke organisaties, die films gebruiken, onverschillig in welke vorm, moeten aangesloten zijn bij het Filmfront van Noord-Frankrijk, die weer is aangesloten bij de Katholieke Centrale voor Bioscoop en Radio.

4. Wat de keuze der programma's betreft zullen de leden bij de bovengenoemde instanties advies inwinnen, welk advies ook dient opgevolgd te worden.

Veilig varen.

Twee Franse electro-technische ingenieurs, Gutton en Ponte, hebben een installatie uitgevonden, die het voor schepen mogelijk maakt, ook des nachts en bij mist veilig te varen, aangezien het toestel elk obstakel, dat zich op de weg van het schip voordoet, signaleert. De installatie bestaat uit een korte golfzender, die een straal met zeer korte golflengten voor het schip uitzendt. Deze straal heeft zodanige eigenschappen en is zodanig gericht, dat hij, zodra hij binnen een bepaalde afstand op enig voorwerp stuit, wordt teruggekaatst en wel zodanig, dat hij terechtkomt op een ontvang-installatie, die een signaal in werking stelt.

Het nieuwe Franse stoomschip „Normandie" is van een dergelijke installatie voorzien.

DE FILM VAN DE WEEK.

Van 28 Oct. tot en met 3 November.

A. Onderstaande films kunnen beschouwd worden als niet aanstotelijk en geschikt voor publiek vermaak.

In Cinelandia.

Clive of India.
Witching Hour.

Roxy.

Hell's cat.

In Hollywood.

Mystery Women.
Lovetime.

B. Onderstaande Films bevatten gedeeltes die aanstoot kunnen geven, wegens gewaagde toespelingen, grofheden, misleidende voorstelling van zaken of gebrek aan kiesheid. Deze films worden niet positief goed- noch afgekeurd, maar zijn TOELAATBAAR VOOR GEESTELIJK VOLWASSENEN.

Een bezoek aan deze films kunnen we in 't algemeen niet aan bevelen.

In Cinelandia.

Down to their last yacht.
Love me forever.

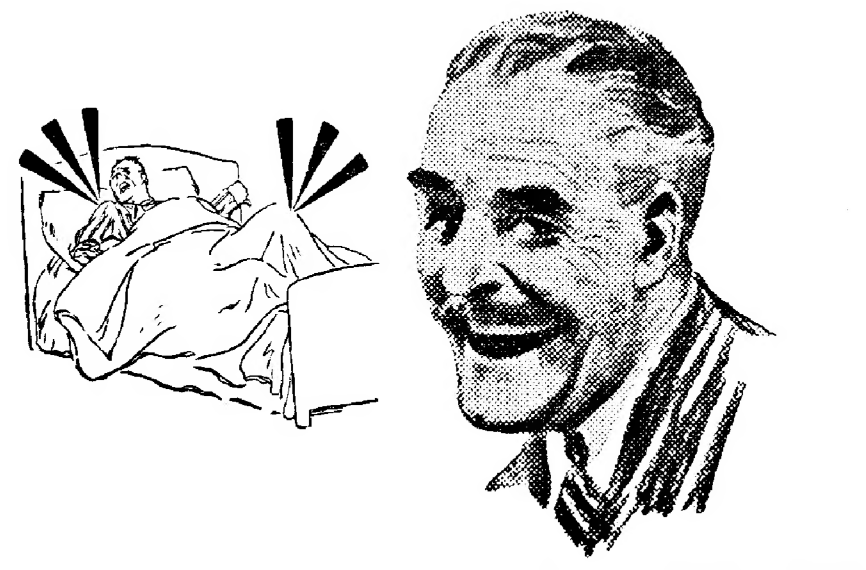
Roxy.

Ladies should listen.

In Hollywood.

Stingaree.
Enter Madame.
Forsaking all others.
Vier Mullers.

De andere in deze lijst niet genoemde films, moeten of wel omdat ze slecht zijn, of wel omdat hier geen beoordeling over gegeven is, vermeden worden.

6 MAANDEN BEDLEGERIG DOOR RHEUMATIEK

Niets hielp, tot hij Kruschen Salts probeerde.
Wat de Heer Ph. T. te Rotterdam schrijft.

Hier is een brief met een bemoedigende mededeeling voor ieder slachtoffer van rheumatiek. Deze brief is van een man, die zes jaar lang de hevigste folteringen had te verduren. Lees was hij zelf schrijft:

„Gedurende zes jaar leed ik aan hevige rheumatiek. Het is niet te beschrijven hoe erg het was. Een half jaar lang lag ik in een ziekenhuis, doch zonder eenig resultaat. Ik probeerde van alles, maar niets hielp. Toen las ik een Uwer advertenties en besloot Kruschen Salts ook nog eens te proberen. Tot mijn groote vreugde heeft het mij reusachtig geholpen. Een familielid van mij gebruikt het ook met hetzelfde goede resultaat. Ik heb Kruschen Salts ook aan verscheidene kennissen aangeraden, die er veel baat bij hebben gevonden. Wij zijn U dankbaar voor Uw schitterend middel tegen rheumatiek.

Ph. T., Rotterdam."

De oorzaak van rheumatiek is het bijzonder gevaarlijke lichaamsgift, bekend onder den naam van urinezuur, waardoor vlijmscherpe kristallen ontstaan. Deze worden gevormd in de opeengehoopte afvalproducten, die door de afvoerorganen niet verwijderd zijn. Kruschen lost deze kristallen op. De scherpe kanten worden eerst weggenomen, daarna opgelost en tenslotte uit het lichaam verwijderd. De pijnen verminderen, zwellingen verdwijnen, stijve gewrichten komen los. Bovendien spoort „de kleine dagelijksche dosis" lever en nieren dusdanig aan, dat een regelmatige en volledige afvoer verzekerd is. De inwendige organen worden rein gehouden. Kwaadaardig urinezuur krijgt nooit meer kans zich op te hoopen. Koop nog vandaag een flacon Kruschen Salts en begin morgenochtend met de kleine, dagelijksche dosis te nemen op een glas warm water of in een kop thee.

Kruschen Salts

Fabrikanten: E. Griffiths Hughes. Ltd. Manchester Engeland.

---

v. ROSSEM'S
Poorters-Toeback
DE BESTE VARINAS

Bekendmaking.

Hij, die er prijs op stelt het nummer, aangegeven op de hem krachtens de Motorrijtuig-, rijwiel- en motorbootbelastingverordening 1928 voor zijn motorrijtuig, rijwiel en motorboot uitgegeven nummerplaat of -platen ook voor het belastingjaar 1936 te behouden, kan in de maand NOVEMBER a.s. zijn wensch hiertoe schriftelijk aan den ondergeteekende kenbaar maken in welk geval hem, tenzij zulks onmogelijk blijkt te zijn, voor het belastingjaar 1936 een nummerplaat of -platen met hetzelfde nummer zal of zullen worden uitgegeven.

Curaçao, den 22n. October 1935.

De Koloniaal-Ontvanger,

ARENDS.

OPROEPING.

Vreemdelingen, nog in het bezit zijnde van deposito-reçu's (witte), wordt hierbij kennis gegeven, dat deze vóór 1 December 1935 moeten worden omgewisseld tegen groene kaarten.

Dit kan geschieden elken werkdag tusschen 8-12 uur voormiddag en 1.30--4.30 uur namiddag (behalve des Zaterdagsmiddags) op het Bureau van den Vreemdelingen-Dienst, Hoofdbureau van Politie.

Foreigners, being in the possesion of a WHITE deposit-receipt are notified hereby, that mentioned receipt must be exchanged for a GREEN deposit card, before December 1. 1935.

This can be done on every workday from 8-12 a. m. and 1.30--4.30 p.m. (except on Saturday in the afternoon) at the Immigration Office, Police Head Quarters.

Los extranjeros que están todavía en la posesion de un recibo BLANCO de deposito quedan avisados por esta que el recibo mencionado debe ser cambiado por una tarjeta VERDE de deposito, antes del 1o. de Diciembre, la que puede suceder todos los días de trabajo desde las 8-12 a. m. y 1.30--4.30 p.m. (excepto los Sábados por la tarde) en la Oficina de la Emigracion, Cuartel General de la Policía.

Curaçao, 19 October 1935.

De Procureur-Generaal,

Hoofd der Politie in Curaçao,

1-3

S. E. L. MADURO & SONS.

Scheepvaart Afdeeling.

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN.

Eerstvolgende afvaarten van CURAÇAO:

New Zealand, & Shaw Savill & Albion Lijnen.

NAAR: Panama & New Zealand
SS. „TAMAROA" 13—14 Nov.
SS. „REMUERA" 25—26 Dec.
NAAR: Southampton & Londen
SS. „MATAROA" 1—2 Nov.
SS. „REMUERA" 18—19 Nov.

Compañia Trasatlántica

(Spaansche Lijn)

NAAR: Pto. Cabello, La Guaira, Sto. Domingo, San Juan, Kanarische Eilanden, Cadiz & Barcelona
SS. „JUAN S. ELCANO" 17-18 Nov.

Aluminum Lijn.

NAAR La Guaira
SS. „VESTVANGEN" 28 Oct.
NAAR: La Guaira & Paramaribo
SS. „DALVANGEN" 18 Nov.
NAAR: Mobile & New Orleans
SS. „DALVANGEN" 23 Oct.
SS. „DALVANGEN" 4 Dec.

WHISKY
JOHNNIE WALKER

Geboren 1820—En nog steeds Krachtig

JOHN WALKER & SONS, LTD., SCOTCH WHISKY DISTILLERS, KILMARNOCK, SCOTLAND.

JOHNNIE WALKER

Geen betere WHISKY te verkrijgen
MORRIS E. CURIEL & SONS
Agenten.

Heeft U al geprofiteert van
onze dagretours
onze weekend-uitstapjes
onze verlaagde vrachttarieven
onze eigen autodienst naar Hato??

Per K.L.M. naar ARUBA, koel en snel, 5 maal per week.
Inlichtingen en biljetten bij S. E. L. MADURO & SONS en bij K.N.S.M.

Compañia Trasatlántica

(Spaansche Lijn.)

Eerstvolgende afvaarten van Curaçao:

naar Pto. Cabello, La Guayra, STO. DOMINGO, San Juan, Kanarische Eilanden, (Tenerife en/of Las Palmas), Cadiz en Barcelona:

SS. „Juan S. Elcano" 17--18 November.

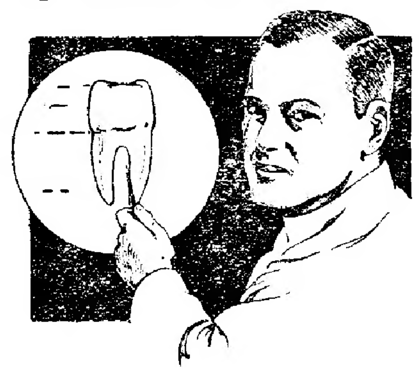
Categorie 1ste klas hotel, zwembad, cine, etc. etc.

Alle inlichtingen te bekomen bij:

S. E. L. MADURO & SONS, Agenten.

DE RUYTERPLEIN No. 2. — TELEFOON No. 72 & 505.

Gij kunt Uw Gebit sterken

„Tekort aan mineralen kan zeer nadeelige gevolgen hebben"

schrijft het tijdschrift „Nursing Mirror and Midwives' Journal," en het vervolgt:

„Indien het voedsel geen voldoende hoeveelheid mineralen verschaft, kan Kalzan met het volste vertrouwen aangeraden worden. Kalzan vergroot het weerstandsvermogen tegen ziekte, verbetert het bloed en de huid en versterkt beenderen en tanden. Hoe belangrijk een gezond gebit is blijkt uit het feit, dat vele klachten, speciaal maagbezwaren, te wijten zijn aan den slechten staat van gezondheid van onzen mond."

Begin nog vandaag Kalzan te gebruiken, dan zult gij U veel gezonder gevoelen en de gevoeligheid van Uw gebit zal weldra geheel verdwijnen. Met Kalzan hebt gij dan Uw gebit van binnen uit gesterkt.

KALZAN

Het Calcium-Natrium-Voedsel

Verkrijgbaar in alle Apotheken

Moeder en kind

beiden behoeven dit beroemde krachtvoedsel: deze levertraan, heeft aangenamen smaak en verteert gemakkelijk.

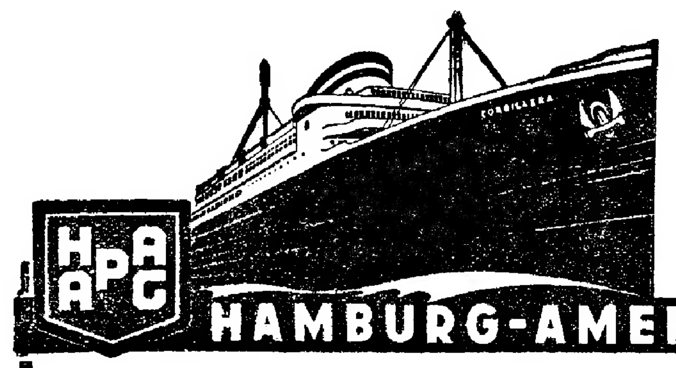
EMULSION de SCOTT

Willem Beukelsz. vond omstreeks 1350 het haringkaken uit. Lucas Bols behoudt zijn kwaliteit zónder kunstmiddel. Vrij uit de kruik schenkt men nog heden:

BOLS 1575

ELKEN DAG ÉÉN GLAASJE.

XIth Olympiad 1936. Berlin. (Germany)

HAPAG HAMBURG-AMERIKA LINIE

Next sailings from CURACAO:

To EUROPE, via Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad and Barbados:

MS. PATRICIA . . . . Nov. 3
MS. „CARIBIA" . . . . Nov. 16
MS. „PHRYGIA" . . . . Dec. 2
MS. „CORDILLERA" . . . . Dec. 14

To CENTRAL AMERICA (Pto Colombia, Cartagena, Cristobal, Pto. Limon, Pto. Limon, Pto. Barrios):

MS. „PHRYGIA" (Calling at Aruba) Oct. 29
MS. „CARIBIA" . . . . Oct. 31
SS. „TEODOSIA" . . . . Nov. 22
MS. „PALATIA" . . . . Nov. 26

To MARACAIBO:

SS. „ALEMANIA" in connection with our transatlantic steamers.

EDWARDS, HENRIQUEZ & CO., Curaçao, Tel. 106.

ARUBA TRADING CO., Aruba.

Wilt gij dat uw zaak vooruit gaat, adverteer steeds in de Amigoe.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ N.V.

Afvaarten van Curaçao:

Naar Santa Marta, Pto. Colombia, Cartagena, Cristobal, Kingston en Pto. Limon:

* Gaat niet naar Kingston.

* SS. „Costa Rica" 4 November
SS. „Simon Bolivar" 18 November
* SS. „Crijnssen" 4 December

Naar Pto. Cabello, La Guaira, Trinidad, Barbados, Plymouth, Havre, Amsterdam en Hamburg:

SS. „Venezuela" 7 November
SS. „Costa Rica" 21 November
MS. „Simon Bolivar" 5 December

Naar Port au Prince en New-York:

SS. „Stuyvesant" 4 November
SS. „Cottica" 18 November

Naar Pto Cabello, La Guaira, Guanta, Cumana, Pampatar, Carupano, Trinidad, Georgetown, Paramaribo, Madeira, Plymouth, Havre en Amsterdam:

SS. „Oranje Nassau" 3 November
SS. „Stuyvesant" 24 November

Naar Pto. Cabello en New York:

SS. „Luna" 8 November
SS. „Medea" 15 November

Naar La Guaira (direct):

SS. „El Libertador" 30 October
SS. „El Libertador" 13 November

Naar Cristobal en Zuid Pacific Kust:

SS. „Boskoop" 13 November
SS. „Alkmaar" 4 December

Direct naar Liverpool en Rotterdam:

SS. „Bodegraven" 4 November
SS. „Bennekom" 30 November

Naar Sto. Domingo, N. Domingo en N. Haiti:

SS. „Midas" 8 November

Naar Atlan. Col., Z. Haiti en Z. Domingo:

SS. „Atlas" 8 November

Naar Maracaibo via Aruba:

SS. „Luna"	Woensdag	30 October	5 p.m.
SS. „El Libertador"	Vrijdag	1 November	11 a.m.
SS. „El Libertador"	Maandag	4 November	2 p.m.
SS. „Medea"	Donderdag	7 November	5 p.m.

Naar Bonaire, St. Thomas, St. Martin, Saba, St. Eustatius en St. Kitts:

SS. „Baralt" 9 November

SPORT-RUBRIEK.

Officiële Mededelingen VAN "De Curaçaose Voetbalbond."

WEDSTRIJD-UITSLAGEN.

Zondag, 20 October.

A.-klasse:	R.C.C—TRANSVAAL	1—0
B.-klasse:	TRAPPERS II—ASIENTO II	0—2
	JONG-HOLLAND II—AJAX II	2—0

STAND COMPETITIE-WEDSTRIJDEN.

A-klasse:	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Doelpunten voor	Doelpunten tegen	Punten	Gem.
JONG-HOLLAND	10	7	2	1	23	6	16	1.60
BISMARCK	9	6	2	1	14	7	14	1.56
VOLHARDING	9	6	1	2	12	5	13	1.44
R.C.C.	9	5	2	2	16	9	12	1,23
HERCULES	9	3	3	3	9	10	9	1.—
AJAX	10	2	6	2	5	7	10	1.—
TRAPPERS	10	3	1	6	9	9	7	0.70
M.S.V.	10	3	1	6	14	20	7	0.70
TRANSVAAL	10	2	2	6	9	12	6	0.60
ASIENTO	8	1	2	5	6	18	4	0.50
H.V.V.	8	1	2	5	7	21	4	0.50
B-klasse:								
SCHERPENHEUVEL	6	5	1	0	17	2	11	1.83
BISMARCK II	6	4	1	1	11	5	9	1.50
VOLHARDING II	7	5	0	2	10	4	10	1.43
JONG-HOLLAND II	9	4	3	2	18	6	11	1.22
HERCULES II	9	5	1	3	10	11	11	1.22
ASIENTO II	4	2	0	2	4	4	4	1.00
R.C.C. II	7	3	2	2	16	12	8	1.14
TRAPPERS II	7	2	2	3	9	10	6	0.86
M.S.V. II	6	2	1	3	9	14	5	0.83
ATLETICO	10	3	1	6	11	11	7	0.70
AJAX II	9	2	0	7	7	21	4	0.44
TRANSVAAL II	8	1	0	7	7	29	2	0.25

WEDSTRIJD-PROGRAMMA.

Zondag 27 October

MUNDO NOBO:
M.S.V. II—SCHERPENHEUVEL
Aanvang 3.15 precies.

Mundo Nobo. 27 October. oefenwedstrijd van twee Bondselftallen. De elftallen zullen nader worden bekend gemaakt.

Zondag 3 November.

MUNDO NOBO:

R.C.C. II—VOLHARDING
Aanvang 3.15 precies.

ASIENTO—HERCULES
Aanvang 4.30 precies.

DE HOOP:

JONG-HOLLAND II—R.C.C. II
Aanvang 3.15 precies.

M.S.V.—TRAPPERS
Aanvang 4.30 precies.

SCHERPENHEUVEL:

SCHERPENHEUVEL—BISMARCK II

MUNDO NOBO:

ATLETICO—TRAPPERS II
Aanvang 3.15 precies.

BISMARCK—VOLHARDING
Aanvang 4.30 precies

DE HOOP: ,

HERCULES—TRANSVAAL
Aanvang 4.30 precies

RIO CANARIO:

ASIENTO—R.C.C.
Aanvang 4.30 precies.

De elftalopgaven moeten uiterlijk op 31 October in het bezit zijn van den Competitieleider, Rembrandtstraat 40.

De vereniging „H.V.V." heeft bedankt als lid van de C.V.B.

De opbrengst van de wedstrijd op Zondag a.s. tussen de Bondselftallen wordt bestemd ten bate van het Comité van de ambulance naar Abessinië.
De wedstrijd wordt opgeluisterd door muziek van het Korps Scherpenheuvel.

HET BESTUUR.

SPORT IN NEDERLAND.

Voetbal. Competitiewedstrijden.

Tubantia—Go Ahead	1—3	Bleyerheide—NOAD	2—2
Roermond—NAC	0—1	PSV—MVV	3—0
BVV—Eindhoven	3—1	Veendam—Sneek	4—0
Longa—Juliana	2—2		
Vriendschappelijk:			
AJax—Feyenoord	0—1	Blauwwit-HBS	4—0

B.- & N.b.

Op tournée door de West.

De heer Ferdinand Helmann vertelt in het Handelsblad over de concertreis, die Georges van Renesse, Henk van Wezel en hij hebben gemaakt naar Curaçao en Paramaribo. — Successen nabij de evenaar.

GEESTDRIFTIGE ONTVANGST OVERAL.

Beethoven onder de tropenzon: een warme affaire.

De Hr. Ferdinand Helmann, thans teruggekeerd in zijn woning aan de Minervalaan onder de regenachtige hemel van het vaderland, vertelt:

„Dat men ons Nederlandse kunstenaars, op een concert- tournée door de West nodigde, is in zekere zin een experiment geweest. Een experiment echter, dat, ik mag het zelf wel zeggen, een éclatant succes is geworden.

„Nadat de goede pers, die wij, als trio, in het eigen land mochten behalen, de aandacht in het overzeese gewest op ons had gevestigd, is het vooral de bemiddeling geweest van een der leden van het Concertgebouw-orkest mevrouw Walther—Boers, die zich zeer voor de plannen van onze landgenoten interesseerde, waardoor de voorbereiding der tournée is geslaagd. Voor het overige dankt onze kunstreis haar welslagen aan de energie, waarmee enige muziekliefhebbers uit Paramaribo, Port of Spain (Trinidad), Willemstad (Curaçao) en Oranjestad (Aruba) de voorbereidende maatregelen troffen... en stellig ook aan de liefde voor serieuze kunst, waarvan een bepaald gedeelte van de bevolking dezer streek heeft blijk gegeven."

„Komen er veel musici in de West?"

„Integendeel! Men is daar op dit gebied niet verwend. De Berlijnse pianist Arran gaf twee jaar geleden op Trinidad enige concerten en elders herinnerde men zich nog cello-avonden van een Spaans cellist, maar voor het overige is in onze West geheel en al verstoken gebleven van goede concerten."

„Wordt er door de Europeanen zelf wel gemusiceerd?"

„Zeer zeker. Men heeft er dilettantenorkestjes, opera- en kamermuziek-ensembles opgericht. Maar de ware muziekliefhebbers missen er maar al te zeer het optreden van beroepsmusici."

„De radio... ?"

„Amerika geeft overwegend dansmuziek; het Concertgebouw-orkest is slechts gebrekkig op te vangen. Wèl heeft men grote collecties gramafoonplaten. En evenals onze Oost, bezit ook West-Indië zijn kunstkringen, die, bij de organisatie van onze tournée, een leidende en bemiddelende rol heben gespeeld. Onze tournée voorzag dus wèl in een sterk-gevoelde behoefte."

„In wat voor lokaliteiten trad u op?"

„In Paramaribo concertreerden wij, omdat daar geen concertzaal is, in een kerkgebouw, met een zeer goede acoustiek. Op Curaçao speelden wij in de schouwburgzaal en in die van het Nederlandse clubgebouw, dat plaats biedt aan 5 à 600 personen".

„Hebt u veel publiek gehad?"

„Ja, het bezoek aan de concerten was zeer druk, en het nam, bij de herhalingen nog steeds toe. Het drukst bezochte concert was wel dat op Trinidad, waar negenhonderd luisteraars bijeen waren. En overal vormde ons trio het gesprek van de dag.

„Daar wij op een bepaalde tijd in Nederland terug moesten zijn, konden wij slechts een beperkt aantal concerten geven. Om diezelfde reden hebben wij het aanbod moeten afslaan van een Nederlander in Venezuela die ons, bij een uitstapje, dat wij naar Caracas maakten, wilde engageren voor vier concerten in Zuid-Amerika."

„Welke werken hebt u zoal ten gehore gebracht.

„Trio's van Beethoven, Tsaikofski, Mendelson, Schubert, Saint-Saëns, Dvorak, de vioolsonate van Cesar Frank, de Kreutzer-sonate van Beethoven. Solistisch trad Van Renesse o.a. op met werken van Chopin, Rachminof, Debussy; Van Wezel met Bach, Saint Saëns, Popper; ik met Dvorak, Mozart, Sarasate... Ons optreden viel zó in de smaak, dat men het algemeen betreurde dat niet méér concerten gearrangeerd konden worden; zo bij voorbeeld te Paramaribo waar de uitvoeringen waren voorbereid onder de enthousiaste leiding van den heer Reitsma- directeur der Suri naamse Bank aldaar. Vele anderen, o.a. de heer Hanen en mej. Thompson, waren zijn uitstekende medewerkers, wien wij eveneens veel dank verschuldigd zijn."

Met geestdrift gewaagt de heer Helmann van de grote medewerking, op transport-gebied ondervonden, Die begon al terstond op de uitreis, met de „Stuyvesant", die, onder leiding van gezagvoerder Daarnhouwer, de overtocht in een dag minder dan de gebruikelijke tijd volbracht, opdat de musici te Paramaribo gelegenheid zouden overhouden tot rustig repeteren. Zij kwam wederom van pas op Trinidad. Hier kon slechts één concert worden gegeven; het dreigde echter te moeten vervallen als gevolg van een wijziging in de dienstregeling van de boot; reeds vóór de avond zou deze doorstomen. Er werd getelegrafeerd naar de directie der K.N.S.M. te Amsterdam. En zie... de volgende dag kwam als antwoord een telegrafisch verzoek van de directie aan den kapitein, het vertrek te willen uitstellen tot na afloop van het concert!

„Wij zijn uiterst erkentelijk", zo vervolgt de heer Helmann, „voor deze bijzondere medewerking. Dit concert op Trinidad werd een der grootste sucessen van onze tournée. Ook hier was de organisatie in uitstekende handen; vooral mrs. Nankiwell en mr. Nothnagel hebben zich daarvoor verdienstelijk gemaakt.

„In Willemstad op Curaçao waren vier concerten georganiseerd. De leiding was in handen van den heer Van Westrienen, den heer Boskaljon en mevrouw Noorduyn. Alles was tot in de puntjes voorbereid en ook hier ontving men ons met de grootste hartelijkheid. Twee dezer concerten werden gegeven in Willemstad zelf, de twee andere in de club van de Curaçaose oliemaatschappij „Isla". Uitstekende vleugels stonden te onzer beschikking, zoals trouwens ook in Paramaribo en Trinidad het geval was geweest.

„Van Curaçao uit bezochten wij Aruba. Daar de K.L.M.-viegtuigen de „Oehoe" en de „Snip" tijdelijk in reparatie waren, staken wij, door bemiddeling van Gouverneur Van Slobbe, over met een oorlogsschip, de „Johan Maurits", en werden teruggebracht met een olietanker van de Shell! De beide concerten op Aruba, voorbereid door den heer Wagenmaker, gezaghebber van het eiland, en door den heer en mevr. dr. Harmsen aldaar, hadden zo'n succes, dat men een derde concert arrangeerde. Die tweede tocht naar Aruba maakten wij toen, enkele dagen later, met het inmiddels herstelde K.L.M.-vliegtuig de „Snip", waarbij ook de luchtvaartmaatschappij ons van haar bijzondere welwillendheid heeft doen blijken".

Aan officiële uitnodigingen, — waaraan wegens tijdgebrek niet altijd gevolg kon worden gegeven,— heeft 't trio niet ontbroken. De waarnemend gouverneur van Suriname, mr. Brons, nodigde de musici ter audiëntie, bood hun een lunch ten paleize aan en bezocht met zijn familie hun eerste concert. In Curaçao bezocht Z. Exc. Van Slobbe drie concerten en bood de kunstenaars thee aan in zijn paleis. Ook in Trinidad woonde de plaatselijke Engelse gouverneur hun concert bij en liet de artisten een uitnodiging voor een lunch toekomen.

Als wij al deze officiële gegevens ordentelijk hebben geboekstaafd, vragen wij onzen gastheer, hoe hem en zijn partners het musiceren in de tropen is bevallen.

„De zalen, waar we ontraden, voldeden acoustisch over het algemeen zeer goed", verklaart Helmann. „Vanwege de warmte kon men meestentijds de zalen niet gesloten houden; de toehoordersschaar echter, die zich dientengevolge ook buiten de muren vormde, nam niet minder de stilte in acht dan het „officiële publiek." Het onophoudelijke krekelgesjirp hoort men al niet meer en een enkel vogelgeluid verhoogde slechts de tropische sfeer.

„De strijkinstrumenten hielden zich boven verwachting goed; er sprongen alleen wat meer snaren dan anders en de stapel in Van Wezel's cello verkoos, een half uur vóór ons laatste concert, om te vallen, maar gelukkig bleek er ergens een zwarte instrumentmaker te zijn, die dit malheur bij kaarslicht en op hoogst primitieve wijze gedeeltelijk wist te herstellen. De stapel zat toen scheef, maar hij zát, — en het concert kon doorgaan. Verdere ongelukken kwamen niet voor."

„En de spelers zèlf?"

„Het was wàrm! — natuurlijk; maar de warmte was wel te verdragen. Vóór de aanvang van ieder concert dacht je: „Dat houden we niet uit", en na afloop voelden we ons ontzaglijk afgemat, maar tijdens het spelen dacht je eigenlijk weinig aan de warmte. Natuurlijk „dreven" de toetsen en de snaren dikwijls, maar men past zich al gauw aan."

En ondanks deze ongemakken besluit de heer Helmann zijn reisverhaal dan ook met de verzekering, dat hij met het grootste genoegen nog eens zo'n tournée door tropische landen zou willen maken.

Suriname's toekomst.

ONDERHOUD MET GOUVERNEUR KIELSTRA.

Rekening houdend met omstandigheden is een matige welvaart op te bouwen.

De gouverneur van Suriname, prof. dr. J. C. Kielstra, die momenteel met verlof is, heeft aan de Maasbode een onderhoud ten departemente van Koloniën toegestaan.

Bij de aanvang van dit onderhoud heeft gouverneur Kielstra allereerst in korte trekken de economisch-geografische positie van Suriname geschetst, die in de loop der 19e eeuw zeer achteruit is gegaan. De oorzaak van dit feit moet gezocht worden in de economische ontwikkeling gedurende dit tijdvalk van Ned. Oost-Indië. Toen 't Suez-kanaal werd geopend, kwam Ned. Oost-Indië dichter bij de wereldmarkt. Tengevolge van de nieuwe agrarische wetgeving (1870—'71) kwam er in Oost-Indië een overschot van vrije arbeidskrachten. Ongeveer gelijktijdig werd in Suriname de slavernij afgeschaft. Met deze omstandigheden houdt men bij de beoordeling van de toestand in Suriname naar gouverneur Kielstra's oordeel niet voldoende rekening. En juist deze omstandigheden verklaren waarom Suriname minder aantrekkelijk voor economische belangen werd. Het te Suriname geplaatste kapitaal vloeide, na de openstelling van het Suez-kanaal en de invoering van de nieuwe agrarische wetgeving in de Oost, af naar Oost-Indië. Hierdoor is ook het feit te verklaren, dat minister Colijn, zoals bij de behandeling van de begroting van Suriname is gebleken, een ietwat sceptisch, althans voorzichtige houding ten aanzien van „welvaarts-plannen" ten opzichte van Suriname inneemt.

Bodemgesteldheid en vruchtencultuur.

Zijne Excellentie deed vervolgens enige mededelingen omtrent de bodemgesteldheid. De kuststreek van Suriname is een vruchtbaar, maar laag polderland. Het aanleggen van dijken (drainering is niet mogelijk) is vrijwel onmogelijk met het oog op de daaraan verbonden kosten. De vochtige atmospheer oefent bovendien een nadelige invloed op cultures uit. Plantenziekten komen veelvuldig voor. Nu heeft men echter technisch het middel gevonden ter bestrijding van de „schimmels", die zich bij de bacovencultuur voordeden. Maar economisch is de bestrijding nog niet gegarandeerd en omtrent de te verwachten resultaten van dit door de Ondernemersraad van Suriname aanvaarde plan, kon gouverneur Kielstra zich nog niet uitspreken. De sinaasappelcultuur levert vooruitzichten. Reeds is een goede vrucht de Kwatta-202 gevonden, maar een verder doorgevoerde selectie acht gouverneur Kielstra desondanks nodig. In Suriname beseft men zeer goed, dat deze vruchten slechts een beperkte markt ten onzent vinden, maar op de Amsterdamse volksmarkt worden de Surinaamse sinaasappelen aardig gekocht. Het ligt bovendien in de bedoeling om de kwijnende koffiecultuur te saneren door uitbreiding van de sinaasappelcultuur, hetgeen de regering als voorwaarde heeft gesteld van een te verlenen steunbedrag, zoals zij eveneens in 1931 en 1933 heeft gedaan. Lijkt derhalve ten aanzien van de sinaasappel- en koffiecultuur enig optimisme gerechtvaardigd, dit is niet het geval met de cacao-cultuur.

De cacao, die massaal gevraagd wordt, wordt voornamelijk door Afrika geleverd en voor Suriname is ten deze een plaats op de wereldmarkt uitgesloten. Men zou dit vraagstuk kunnen vergelijken met dat van de bevolkings- en plantagerubber in onze Oost. Momenteel heeft men van uit Suriname een soort ananassen uitgevoerd, die veelbelovend lijken.

Emigratie van Javanen en Brits Indiërs.

Op een vraag aan den gouverneur of deze verdere emigratie van Brits-Indiërs en Javanen gewenst achtte, antwoordde prof. Kielstra bevestigend.
als contract-koelies, maar later werden
Aanvankelijk werkten deze emigranten zij vrij. Eerst werkten zij vooral op de plantages, doch tegenwoordig hebben velen een bestaan gevonden in de landbouw, waarmede zij in hun eigen behoeften kunnen voorzien. De negers hebben weinig neiging tot de landbouw, terwijl de Creolen bovendien geen landbouwers willen zijn, maar slechts als opzichters op de plantages dienst willen doen. De lonen der Brits-Indiërs en Javanen zijn vrij hoog: het gemiddelde dagloon bedraagt 40 à 50 centen. Er is nog veel grond ter beschikking, zodat ook om deze reden emigratie gewenst is.

In zake het plan-Brandom meende de gouverneur de resultaten te moeten afwachten alvorens een oordeel te vellen. Het plan van ir. van Dijk achtte prof. Kielstra technisch opgelost. Of het economisch al in kannen en kruiken is, zal de tijd moeten leren. Er worden proeven met rijstvariëteiten genomen. Het blijkt wel, dat er goede soorten aanwezig zijn.

Al sinds jaren exploiteert een Amerikaanse maatschappij bauxiet op Suriname, dat van goede kwaliteit is en door schepen dezer maatschappij naar de Ver. Staten wordt vervoerd.

Voor zijn vertrek naar het moederland had de Delftse hoogleraar Grutterink zijn tevredenheid aan gouverneur Kielstra betuigd omtrent de aangetroffen hoeveelheid goud, dat door de Sara-Kreeko dezer dagen in exploitatie wordt gebracht. Twee Engelse combinaties exploreren reeds.

Suriname zal geen Zuid-Afrika worden, maar kleine beetjes helpen, aldus gouverneur Kielstra.

Gekoesterde verwachtingen.

We vroegen tenslotte gouverneur Kielstra, welke verwachtingen deze omtrent Suriname's toekomst koesterde.

„Grote bloei opeens verwacht ik niet, tenzij belangrijke mijnkundige vondsten worden gedaan, hetgeen zeer onwaarschijnlijk is", antwoordde prof. Kielstra.

In de landbouw is weinig vooruitgang, maar de vruchtcultures (bacoven, ananas, citrus-vrucht en grape-fruit) houden wel enige belofte voor de toekomst in. Ter bevordering dezer cultures is het landbouwproefstation ijverig werkzaam. Aan dit instituut is de landbouw-economische afdeling in een landbouw-economische en cultuur-technische afdeling gesplitst, teneinde ten aanzien van de vruchtencultures van nauwkeurige voorlichting te kunnen dienen. In de stad wordt nu armoede geleden, immers de stad leefde in het verleden van de plantages.

Koloniseren naar het platteland is dus heden ten dage noodzaak geworden. Dit ging eerst individueel, maar nu ook in groepsverband. Het Surinaams crisiscomité stichtte Herminadorp, waar de landbouw beoefend wordt. Het idee van kolonisatie in groepsverband lokte ook de Creolen. Op initiatief van een onderwijzer werd een comité opgericht ter propagandering van dit denkbeeld. Het comité „Creola" had succes, mede dank zij de steun van overheidswege verleend.

Tenslotte merkte gouverneur Kielstra nog op, dat men bij de beoordeling van de toestand wel dient te bedenken, dat het land beperkte hulpbronnen en een dun gezaaide bevolking heeft. Met behulp van emigratie en kapitaal achtte de gouverneur het echter zeer wel mogelijk, rekening houdende met de omstandigheden, een matige welvaart op te bouwen.

Erg.

„Is Jansen erg optimistisch?"

„O, daar is het eind van weg. Als hij luchtkastelen aan het bouwen is, denkt hij dat hij er hypotheek op kan krijgen."

Feuilleton.

De Vermoorde vermoord

Detectiveroman door S. A. Steeman.

1)

Bij het heengaan daags te voren, had de dokter gezegd, dat de toestand van den zieke zeer slecht was.

Ernstig had hij de twee broers aangekeken en de oudste apart geroepen:

„Kan ik aan u de waarheid zeggen," had hij gevraagd.

— „Als 't u belieft, dokter."

Hubert, de oudste, aarzelde even, en dan zeide hij:

— „Menselijke hulp kan zeker niet meer baten?"

— „Onmogelijk!"

De stem van de geneesheer klonk zakelijk-koel, „Onmogelijk", en, met z'n zwarte handschoenen wreef hij heel bedaard over de rand van z'n hoed.

— „Kwestie van enkele uren nog," voegde-hij erbij, en daarna waren ze samen, hij, Hubert Leparme, de oudste, en de dokter, uit de kamer gegaan, zonder nog 'n woord te spreken en heel zacht op hun tenen, de trap afgedaald.

Als de dokter beneden aan de deur stond, had hij nog bevolen: — Doorgaan met de cafeïne-injecties en... indien de zieke morgen vroeg nog leeft, bel me dan op... In ieder geval, morgen in de voormiddag kom ik wel terug... Daarop was hij heengegaan.

Hubert Leparme zat roerloos naast het bed waarin z'n vader dodelijk-ziek lag. Door het gordijn schemerde wat licht van de straatlantaarn aan de overkant; op 'n tafeltje stond 'n nachtlichtje te branden. Nu en dan bewoog de zieke even z'n magere witte handen en opende z'n lippen als om iets te zeggen. Dit laatste hield Hubert bizonder in 't oog en telkens boog hij dan z'n oor tot vlak bij de mond van de zieke;... maar geen geluid kwam over de bleke lippen, die telkens weer toevielen.

Meer dan veertien dagen reeds waakten de twee broers bij 't ziekbed van hun vader. 'n Verpleegster wilden ze niet, en daarom losten ze elkander regelmatig af.

— „Ik ben maar bang voor de morgenuren," had de dokter gezegd. Die woorden willen niet uit z'n kop; ze klinken nog door heel de kamer. De morgenuren!... Slechte uren voor zieke mensen!

Hubert Leparme stond op, en lei z'n oor tegen de deur van de kamer waar z'n broer nu sliep; hij luisterde even... alles was er stil.

Hij haalde z'n sleutelbosje uit z'n vest, en opende voorzichtig de bovenste schuif van de kommode, die rechts van het bed stond. Z'n hand greep 'n klein koffertje, opende het:... 'n halssnoer was het, 'n prachtig kostelijk halssnoer. Hij tastte naar 'n ander doosje nog — er stonden er vele! — Maar plotseling ging de deur open: ...de jongste broer: Victor!...

— „Hubert!..."

— „Ja..."

— „Waar zijt ge?"

— „Hier! Wie heeft u gewekt?"

— „Niemand!... Ik kan niet slapen."

Zonder zich om te draaien, had Hubert vlug de schuif weer dichtgeduwd en gesloten; hij nam de lamp en hief deze omhoog, tot het flauwe gele licht het gelaat van z'n broer bescheen.

— „Hoe gaat het met vader?" vroeg Victor.

— „Hij is rustig. 'n Half uur geleden heb ik hem nog 'n injectiegegeven."

— „Ik blijf ook waken!" zei Victor, en meteen gingen z'n blikken naar de bovenste schuif der kommode.

— „Neen! Ga maar slapen!" zei Hubert koel.

— „Neen!..." zeide Victor, en z'n ouderen broer wegduwend, ging hij recht naar de kast toe, en z'n magere handen gleden over het mahoniehout.

— „Ik ben juist op tijd gekomen," zei hij bits.

— „Waarom ? !..." Hubert wou niet begrijpen.

— „Houdt ge me voor 'n domkop!" schoot Victor toe. „Ik vermoedde wel dat ge van plan waart zoiets te doen, en, naar het bed wijzend, zei hij: Ge hebt vaders sleutels genomen... uit één der zakken van zijn jaquette."

— „Dan wist ge toch ook dat ze daar te vinden waren!" spotte de oudste.

— „Dat wist ik", antwoordde Victor, „maar ik liet ze toch zitten".

— „Eén van ons bei moest de sleutels nemen, anders had wellicht iemand anders ze genomen!"...

— „Ge weet even goed als ik dat zulks niet gebeuren zou, Hubert!..."

— „En de dienstboden dan?..." en Hubert kneep heftig in de arm van z'n broer als om hem te doen zwijgen.

De zieke opende zijn ogen weer en lag star naar de muur te kijken; zijn lippen bewogen:

— „Hubert!..."

— „Ik... Hier zijn we Papa".

— „Ik... Jacques... ik wou..."

Even keken de twee elkaar onthutst aan; toen legden ze alle twee tegelijk hun oor haast tegen de mond van den zieke, maar d'r kwam geen klank meer over z'n lippen; ook z'n ogen vielen weer toe, en zijn handen die eventjes geknepen hadden in de bedsprei, vielen weer slap terug langs het smalle lange lijf.

— „Wat zou hij nu hebben willen zeggen?" vroeg Victor.

— „IJlkoortsen!" antwoordde Hubert.

— „Maar riep hij niet..."

— „Ik zeg u dat hij ijlde!"

Victor ontdekte nu eensklaps in de blikken van zijn broer iets kouds, iets geheimzinnigs... en hij begreep;... hij zei niets meer en ging op de sofa liggen.

— „Hoe laat is het nu?" vroeg hij na 'n poos.

— „'k Weet niet. De pendule staat stil", en Hubert zette weer de nachtlamp op het tafeltje, tussen de vele medicijnflesjes. Dan ging hij naar het venster toe, schoof de store wat weg... en hij kreeg het koud — en rilde...

— „Het wordt dag", zei hij.

De straat was nog stil met grijzige morgenschemer; stil en eenzaam was ze, eenzaam en koud als 'n dodenhuis... Hij rilde.

En werd op de deur geklopt...

Hubert schrok ervan en schoof het gordijn weer toe.

— „Wie daar?" vroeg hij.

— „Julie, de kamermeid, Meneer... kan ik van dienst zijn?..."

— „Neen," antwoordde hij droog, en even naar het bed kijkend: „Het gaat goed!..."

I.

De vensters waren dicht en de gordijnen naar beneden. Het getik van de pendule klonk monotoon in de stille kamer, waarin het fletse halflicht de stugge lijnen van bed en stoelen en linnenkast verdoezelde. In 'n hoek, op 'n ebbenhouten console stond 'n vaas met frisse rode bloemen. Tussen het venster en het bed, op het blauwe karpet, lag het lichaam van 'n vrouw, op de rug, één been een beetje opgetrokken... er naast lag 'n omvergesmeten tafeltje.

De gezelschapsjuffrouw ging naar de telefoon en schelde.

(Wordt vervolgd).

Aankomst en vertrek der schapen in de week van 27 Oct. — 2 Nov. 1935.

SS.	Aank.	Van	Vertr.	Naar
	Oct.		**Oct.**	
Ingrid Horn	28	Cartagena	28	Hamburg
Vestvangen	28	New York	28	La Guaira, Paramaribo
San Francisco	28	Cristobal	28	Le Havre
Phrygia	29	Hamburg	29	Pto. Barrios
El Libertador	30	Maracaibo, Aruba	30	La Guaira
Caribia	31	Hamburg	31	Pto. Barrios
	Nov.		**Nov.**	
El Libertador	1	La Guaira	1	Aruba, Maracaibo
Flora	1	Maracaibo	1	P. Cabello, New York
Mataroa	1	New Zealand, Cristobal	2	Southampton, Londen
Davisian	2	Liverpool	3	Cristobal.

Kolonisatie van blanken in Suriname.

In de laatste jaren bij de toenemende werkeloosheid in Nederland heeft men daar zijn aandacht gewijd aan de kolonisatie van Nederlanders naar de grote ongebruikte gebiedsdelen van het Rijk der Nederlanden. Men sprak en spreekt nog over Ned. Nieuw Guinea en in de laatste tijd schijnt weer heel sterk op de voorgrond te treden de kolonisatie van Suriname.

De vorige week had de „Beurs- & Nieuwsberichten" over deze kolonisatieplannen, een artikel overgenomen uit een der Nederlandse bladen, wat er neutraal tegenover stond, althans niet afwijzend. De Amigoe publiceerde het officiële communiqué van de organisatie die deze kolonisatieplannen wilde uitvoeren en citeerde daarbij „de West", die deze plannen eenvoudigweg moorddadig noemde.

En o.i. zeer terecht.

Want al is de tropenhygiëne in de laatste jaren zeer vooruitgegaan, in April van dit jaar schreef nog Erich Martini in de „Süddeutsche Monatshefte": „Niettemin is nog geen oplos„sing verkregen voor het probleem, in „welke mate de tropen en speciaal de „laaggelegen tropische gebieden ge„schikt zou kunnen worden gemaakt „voor kolonisatie door Blanken".

Nu is men wel van plan de toekomstige blanke kolonisten van Suriname naar de hogere gebieden van Suriname te sturen, maar dan blijft het nog een probleem, misschien minder in zake hygiëne, als wel in zake economie.

Zoals de meesten misschien weten, heeft Suriname al eens de proef van blanke Kolonisten doorgemaakt, een bijna 100 jaar geleden. De blanken zijn thans, na heel veel offers wel geacclamatiseerd, maar economisch vooral blijven ze nog een droevig bestaan voeren.

Het is thans wel interessant onze lezers daarover nadere inlichtingen te geven.

We zullen dit hier doen aan de hand van een voordracht die in het jaar 1932 door den heer D. S. Huizinga, voormalig directeur van de Landbouw in Suriname, gehouden werd onder de titel:

De afstammelingen der Hollandse boeren in Suriname.

Een bedrijf, dat staat tussen het plantagebedrijf en de z.g. kleine landbouw, is dat van de Hollandse boeren. De namen Van Ravenswaay, Tammenga, Van Brussel, Veldkamp, Van Dijk, Loor, Rozenberg, Rijksdijk, Gummels, Van den Berg, Prins e.a. laten wel geen twijfel over hunne afkomst. Enkele onder hen zijn daar in latere tijd komen wonen, maar de overigen zijn afstammelingen van de emigratie van 1845. Bij Koninklijk Besluit van 25 Januari 1843 werd een voorstel aangenomen van de predikanten A. v.d. Brandhof te Elst, J. H. Betting te Beesd en D. Copijn te Wilnis om naar Suriname te emigreren met 200 boerengezinnen. De keuze werd bepaald op de verlaten militaire post te Groningen aan de Saramacca-rivier. Men beschouwde n.l. als eerste voorwaarde voor het welslagen der onderneming, dat de kolonisten verre moesten zijn van Paramaribo, buiten elke aanraking met de door lepra en allerlei ondeugden besmette bevolking. Tegenover Groningen werd de voormalige plantage Voorzorg in gereedheid gebracht. De toestand van dit terrein was van dien aard, dat de geneesheer Dr. Tijdeman aan Ds. Betting, die met de voorbereiding belast was, de woorden toevoegde: „Wel Dominé, zorg dan ook voor een kerkhof voor de helft der kolonisten", een voorzorg, welke helaas maar al te zeer nodig zou blijken. Van de voorbereiding kan men slechts met bittere verontwaardiging en diep medelijden kennis nemen. De 20ste Juni 1845 kwam de bark Suzanna Maria met 17 huisgezinnen, tellende 104 personen, bij Voorzorg aan, zonder enig blijk van belangstelling van de zijde van het Koloniaal Bestuur. IJzingwekkende tonelen hadden er plaats aan boord van de Suzanna Maria, zo schreef de landverhuizer A. Copijn. Vrouwen en kinderen jammerden en schreiden, de mannen liepen als wanhopenden en woedenden over het dek. Zij vervloekten hun woningen alvorens zij ze betraden. Deze ellendige hutten, op tien passen van het donkere bos, temidden van poelen gebouwd, waren dus de nette, schone, eenvoudige landhuizen, omgeven door tropisch groen en omringd door luchtige stallen, zoals hun in het vooruitzicht was gesteld. Toen op 12 Juli, dus 3 weken later de Noord-Holland haar anker bij Voorzorg uitwierp, waren er van het eerste transport 10 overleden, terwijl er op 4 September van de 370 kolonisten reeds 130 ten grave waren gebracht. Dagelijks stierven 4, 5, 6, eens 7 personen. Hoe de stemming was en welke verwijten werden geuit, ik zal daarop niet verder ingaan. De door de wind heen en weer bewogen bamboestoelen op het kerkhof achter Groningen vertellen in hunne geheimzinnige, sombere klanken nog steeds den bezoeker daarvan. Van hen, die overbleven, keerde een déel terug naar Nederland en de overigen vestigden zich op een iets hoger gelegen, lichtere grond, nabij Paramaribo. Hier stichtten zij bedrijven, die voor het grootste deel bestaan uit weiland, voor een klein deel uit bouwland. De weide wordt gebruikt voor het weiden van vee, op het bouwland teelt men bananen, bacoven, cassave, bataten, koren, black eye peas, verder bonen en enkele andere groenten. Uit de verkoop in de stad van deze producten en van melk hebben de Hollandse boeren gedurende een reeks van jaren een geenszins ruim, maar toch behoorlijk bestaan gehad. In de droge tijd (Augustus, September, October) is er dikwijls voedselgebrek, terwijl in het regenseizoen (Mei, Juni, Juli) het vee meer op de hogere gedeelten moet worden geboden; de lagere gedeelten der terreinen zijn dan te nat. Tegen de avond wordt hier en daar gras gekapt en wordt het vee voor de nacht naar de stallen gebracht, vooral voor het maken van mest. Aan die mest wordt grote waarde gehecht voor het bouwland. Dit bouwland verkrijgt men door een weideperceel om te werken; het eerste jaar worden dan de bananen en ook wel enige bataten geteeld, waarna dan in het tweede jaar een crop cassave volgt. Daarna groeit het perceel van nature weer in gras op, terwijl een nieuw weideperceel wordt omgewerkt. Ook wordt na het eerste jaar het perceel wel weer bestemd voor grasland. Dit tijdelijk gebruik als bouwland heeft op de weide een zeer gunstige invloed, die men gedurende enige jaren kan waarnemen. Proeven met kunstmest, die in 1913 en 1914 werden aangezet, moesten worden afgebroken, omdat gedurende de oorlogsjaren geen meststoffen konden worden betrokken.

Deze boerenkolonisatie in Suriname stond gedurende de laatste jaren in het middelpunt van de strijd over de vraag of uitzending van landbouwers en landarbeiders naar Suriname kan worden aanbevolen. Tot de voorstanders behoorden de wijlen de heer Leys, destijds Hoofd van het Landbouwonderwijs, die niet slechts in woord en geschrift daarvan getuigde, maar dien men ook met zeis of schop werkzaam kon zien bij de kolonisten. Eveneens behoort tot de voorstanders Dr. Lens, vroeger Officier van Gezondheid te Paramaribo, die in meerdere artikelen zijn mening en plannen heeft uiteengezet. Anderzijds is een dergelijke kolonisatie van verschillende zijde bestreden. Prof. Flu ontzegt bewijskracht aan de assainering van de Panama-zône en aan de Duitse volksplanting in Sao Paulo voor het slagen der plannen in Suriname. Hij erkent, dat men thans geheel anders staat tegenover de vele tropische ziekten dan een vijftigtal jaren geleden. Van alle tropische ziekten, die in Suriname kunnen voorkomen, kent men de verwekkers, de wijze van overbrenging en de geneesmiddelen ter behandeling van de ziekten. Zich ook beroepende op het oordeel van Schüffner staat Flu echter sceptisch tegenover de practische uitvoerbaarheid van de bestrijding van malaria als volksziekte in een tropisch laagland. Het zou van oppervlakkigheid getuigen deze bedenkingen van Prof. Flu licht te tellen. Maar toch heb ik, als niet-medicus, bij de Hollandse boeren in Suriname nimmer de indruk gekregen, dat de bedenkingen zó zwaar moeten worden gewogen. In al de jaren is van Overheidswege voor de kolonisten zeer weinig gedaan. Ik zeg met den heer Leys, dat men bewondering moet hebben voor hetgeen deze mensen bij alle verwaarlozing en gemis aan hulp en steun met eigen kracht en taaie volharding tot stand hebben gebracht.

Aan de hand van enkele cijfers zult U dit onmiddellijk inzien. Het aantal stuks vee wisselt tussen ongeveer 15 en 70 per bedrijf. Nemen we als voorbeeld een bedrijf met 10 melkgevende koeien. Gedurende 2 maanden na het kalven is de melkopbrengst ca. 6 L per dag en per koe, over de volgende 2 maanden ca. 4 l, dan 3 maanden met 2 l, vervolgens 2 maanden met 1 l en dan 3 à 4 maanden droog. Per koe en per jaar komen we dan op 840 l, dus 10 koeien 8400 l. Tegen de prijs van thans ad 13 cts per l wordt dit ƒ 1092.

Daartegenover staan de kosten:

Melassie en rijstzemelen, ƒ 1 voor 10 koeien per dag,	ƒ 365.
Onderhoud 20 akkers weiland ƒ 0.60 per vierkante ketting, 2 maal per jaar	ƒ 240.—
extra voer (mais) voor eentrekdier, 10 cts. per dag	ƒ 36.50
reparatie wagen	ƒ 25.—
	ƒ 666.50

Op ca. 10-jarige leeftijd gaan de koeien achteruit en brengen dan ongeveer ƒ 70.— op vóór de slachtbank. Zo'n koe wordt vervangen door een jongere van ƒ 130.— à ƒ 140.—. Voor de koeien komt men dan tot een waardevermindering per jaar ten bedrage van ƒ 70.—. Stel dat op het paard ƒ 30.— moet worden afgeschreven, dat 10 pasgeboren kalveren totaal ƒ 25.— opbrengen, dat de rekening van den dierenarts ƒ 40.— bedraagt, dan staat tegenover ƒ 1092.— melkopbrengst ƒ 781.50 aan onkosten. Risico veesterfte, onderhoud gebouwen, oninbare melkrekeningen, onderhoud melkgereedschap is nog buiten beschouwing gebleven. Aan groenten en vruchten zal ongeveer ƒ 1.— per dag worden ontvangen. Het is duidelijk, dat dit bedrijf, waarvoor elke morgen om 4 uur moet worden opgestaan, thans aan de grond zit.

Wat moet er met deze mensen gebeuren? Ca. 15 jaren geleden werd begonnen met landonderwijs om te trachten hen meer weerbaar te maken, de opbrengsten te verhogen en daardoor de productiekosten te verlagen. Dit is echter een maatregel, die niet werkt op korte termijn, en de economische tegenwind was krachtig, er is voor hunne bedrijven landbouwkundig nog weinig onderzocht en de afwatering van de terreinen liet dikwijls veel te wensen. In 1845 is er veel leed doorgemaakt. Meer dan 80 jaren is daar thans gewerkt onder de tropische zon en onder niet gemakkelijke omstandigheden. Moeten wij nu toezien, dat zij ten onder gaan in hun ongelijke strijd tegen de Azíaten? Ik kan niet geloven, dat daar met de cultuur van sinaasappelen, met export van vruchten, of vruchtensap, niet iets goed te bereiken zou zijn. Het terrein is voor de cultuur van Citrus zeer geschikt. Dit was ook geheel de mening van Prof. Harrison, met zijn veeljarige West-Indische ervaring. Nadat ik eens met Harrison de boerderijen van de kolonisten had bezichtigd, bevestigde hij mij, in een nader schrijven uit Georgetown, zijn oordeel over de aanplant van citrus t.w.:

„After I visited Paramaribo in 1910 „I reported to the Director of the „British Syndicate then developping „Agatash lime plantation that if I had „seen the vicinity of Paramaribo prior „to advising them in 1906 I could not „have advised them to invest their „money in British Guiana as everything „in the neighbourhood of Paramaribo „was immeasurable superior to the faci„lities offered by this Colony for the „sucess of a citrusindustry and for the „establishment of a lime juice and „citrate of lime factory. I have not „changed this opinion. I have just spo„ken to Mr. Bancroft who tells me that „from his visit to Surinam he has quite „independently formed the same opinion. „The vicinity of Paramaribo is the best „place in the West-Indies and Guiana „for the establishment of a lime industry on a large scale".

Voorzover de melkveehouderij bij de Hollandse kolonisten nog blijft bestaan zou bewaring van groene mais in silo's, zoals in Nd-Amerika algemeen gebruikelijk, waarschijnlijk een uitstekend middel zijn tegen de voedselschaarste in de droge tijd. Een ensilage-proef met mais, destijds in de Cultuurtuin te Paramaribo genomen toonde aan, dat dit zeer goed gaat.

Dat het boerenras sterk is achteruitgegaan, zoals van verschillende zijde is betoogd, is m.i. onjuist. Daarbij komt, dat achteruitgang ook veroorzaakt kan zijn door de omstandigheid, dat de huwelijken voortdurend in de kleine, eigen kring worden gesloten. Verder is ongetwijfeld de eiwitvoeding in verschillende gezinnen onvoldoende te achten. Er wordt weinig eiwit in het bedrijf, beginnende bij de graszode, die tussen het beschuitgras geen vlinderbloemige planten bezit. De eiwitrijke artikelen, welke het bedrijf produceert (melk, eieren, vlees), worden alle verkocht. Vraagt men de mening van de kolonisten, dan blijkt, dat zij het allen zeer goed mogelijk achten op de lichtere gronden het landbouwbedrijf uit te oefenen, op voorwaarde, dat tussen 11 en 3 slechts licht werk wordt verricht. Zij onderschrijven dus niet de stelling, dat het tropenland geen „white men's country" is.

Maar ook indien men ten aanzien van klimaat en ziekten niet afwijzend staat tegenover kolonisatie van blanken zijn er redenen van economische aard, die althans nu dwingen om af te zien van pogingen in die richting. De bezwaren, die de blanke bevolking in Zuid-Afrika heeft tegen het gebruik van de Brits-Indische werkkrachten, en die, welke in de Verenigde Staten bestaan tegen een immigratie van Japan, hebben de Hollandse boeren in Suriname aan den lijve gevoeld. Bij de verkoop van groenten en melk traden de Br.-Indiërs op als concurrenten en de concurrentie heeft geleidelijk grotere afmetingen aangenomen. Gedurende de laatste 15 jaren daalde de melkprijs van 25 ct. per Liter tot op de helft. Tegenover de Br.-Indiërs met hun lage levenseisen en die hun vee buitengewoon goed verzorgen, kan de nakomeling van Hollandse stam de strijd niet volhouden. Men kan zeggen, dat de toestand voor de kolonisten thans is vastgelopen.

Ruslands ware gezicht

Ruslands ware gezicht! Een lied van schijn en wezen. Er bestaat geen communisme in Rusland. Is het volk gelukkiger geworden? De resultaten zijn allesbehalve schitterend. Het lot van den consument.

De berichten uit Rusland klinken vaak zeer tegenstrijdig. Mensen die Rusland op eigen gelegenheid en voor eigen risico hebben bereisd, zijn ontgoocheld teruggekeerd. En als men de prachtige foto's ziet, die door de Russische reclamebureaux worden verspreid, dan zou men zeggen: Rusland is een paradijs.

Het jongste nummer van de „Gids op Maatschappelijk Gebied" bevat echter op gezag van Russische inlichtingen, een zeer belangwekkend artikel over de huidige toestanden in de Verenigde Sovjet-Republieken, dat zelfs den meest geestdriftigen bewonderaar van Stalin tot nadenken zal stemmen.

Zeker, het is ontegenzeggelijk dat er in Rusland vooruitgang valt te constateren, doch, dat neemt niet weg, dat de huidige machthebbers in Sovjet-Rusland niet in staat zijn geweest om het communisme in de praktijk ook werkelijk door te voeren, evenmin als de sociale rechtvaardigheid of een stelselmatig geordend economische organisatie van het land. Met dwangmaatregelen heeft men in een overhaastig tempo het land economisch uitgerust.

Van gelijkheid is geen sprake. Het standenverschil neemt steeds scherper afmetingen aan. Het aantal proletariërs is geweldig toegenomen en allen zijn slaven in dienst van de almachtige kapitalistische staat.

Onder het bewind van den Tsaar was er standenverschil, nu zijn er „kasten" en bevoorrechte klassen: van de zo hooggeroemde Marxistische gelijkheid is geen spoor te vinden.

Het resultaat van het Vijfjarenplan . . .

Heeft het Vijfjarenplan Rusland niet dichter bij het paradijs van het Communisme gebracht? Zeker, er zijn grote resultaten bereikt, maar dat behoeft niemand te verwonderen als men in aanmerking neemt: 1) dat het land buitengewoon rijk is aan allerlei grondstoffen, 2) dat Rusland gesteund werd door buitenlands kapitaal en arbeidskrachten, 3) dat het Russische volk loon en arbeidsvoorwaarden heeft aanvaard die bij het „kapitalistisch" proletariaat onvermijdelijk een revolutie zou hebben ontketend.

Bij deze beschouwingen is het van minder belang of de Sovjets hun plannen geheel of gedeeltelijk zullen verwezenlijken; het komt er slechts op aan of bij al dit bouwen van stuwdammen en fabrieken, het aanleggen van spoorwegen en kanalen de algemene stoffelijke welvaart verhoogd is en of het volk gelukkiger is geworden. Men moet daarbij niet uit het oog verliezen dat de Communisten zelf toegeven dat hun stelselmatig opgebouwde economie hoe langer hoe groter opofferingen eist.

Het kapitaal dat door het eerste vijfjarenplan werd verslonden bedroeg meer dan 50.000 millioen roebel en het tweede vijfjarenplan zal nog veel kostbaarder zijn, want 1933 eiste reeds 18 milliard en 1934 reeds 25 milliard.

Wij kunnen ons geen voorstelling vormen van wat dat zeggen wil. Het volk heeft daarvoor de grootste offers moeten brengen. De arbeiders moeten voor lage lonen werken, waarvan ze nog een gedeelte moeten afstaan, terwijl overuren niet betaald worden en de levensstandaard ellendig laag is. Is het dan wonder dat men in Rusland in de pers openlijk klaagt dat het benodigde kapitaal niet meer bijeen te brengen is? In de eerste helft van 1934 werd slechts 25 procent belegd van hetgeen men geraamd had: hoe langer het duurt des te duurder moet het volk de resultaten betalen.

Meer schijn dan werkelijkheid.

Trouwens die resultaten zijn ook op zich zelf genomen niet zo schitterend als men op het eerste gezicht wel zou menen. Dit is voornamelijk hieraan te wijten, dat men in de verschillende takken van industrie en landbouw niet gezorgd heeft voor de nodige samenwerking en het vereiste evenwicht.

We noemen slechts een voorbeeld dat we aan een Bolsjewistische publicatie ontlenen: „Er heerst een groot gebrek aan een juiste verhouding tussen de productie van gietijzer enerzijds en van staal en pletwerk anderzijds. Deze achterstand werkt natuurlijk remmend op de „zwarte" metaalnijverheid. En toch is de productie van pletwerk van overwegend belang voor de mechanische industrie. Bij de spoorwegen zijn de toestanden nog veel verschrikkelijker.

De Sovjet zelf geeft onomwonden toe dat hier een grote achterstand ingehaald dient te worden, zodat men zich zelf afvraagt of de Sovjetregering het ernstig meent, wanneer zij een verhoging der industriële productie met 114 procent aankondigt, terwijl de voortbrengst van landbouwproducten met 100 procent zou stijgen. Maar hoe zal men deze productie op de juiste wijze verdelen als het transportwezen niet in staat is om in de behoeften te voorzien. Immers volgens een optimistische schatting der Sovjetautoriteiten kunnen de transportmogelijkheden hoogstens met 78 procent toenemen. Trouwens de Sovjets geven het zelf toe dat het transportbedrijf het zwakke punt blijft van hun programma. Wel is het spoorwegnet uitgebreid van 59.000 tot 83.000 kilometer, maar desondanks zijn de transportmogelijkheden weinig verbeterd.

Ook tussen landbouw en industrie bestaat niet het minste verband. Vooreerst werd in de landbouw slechts een vijfde gedeelte van het kapitaal belegd dat in de industrie werd gestoken.

Bovendien moesten de boeren zelf dit geld voor 80 procent bijeenbrengen. En daar de boeren zich niet zo maar zonder meer lieten uithongeren, werden alle landerijen in z.g. collectieve bedrijven ondergebracht, zodat op onmeedogende wijze aan de zelfstandigheid der boeren een einde werd gemaakt. De bebouwde oppervlakte werd weliswaar uitgebreid, maar de opbrengst per Hectare daalde. En de opbrengst van de graanoogst over 1934 bedroeg 80 millioen ton, d.w.z. evenveel als in 1913. Moest men daarvoor zulke geweldige offers brengen? Ook de veeteelt staat er niet schitterend voor. Men hoopte tijdens het eerste vijfjarenplan de veestapel op te voeren van 66 millioen tot 81 millioen stuks hoornvee. Maar het eerste vijfjarenplan was de veestapel gedaald tot 40 millioen stuks. Thans is men heel wat bescheidener geworden; men hoopt bij het einde van het tweede vijfjarenplan het peil van 1927 weer bereikt te hebben. Maar de laatste berichten waren nog weinig hoopvol.

De consument het kind van de rekening.

De Russische Communisten verwijten de kapitalisten steeds dat zij de belangen van den verbruiker over het hoofd zien. Maar is de consument in Rusland niet het kind van de rekening? Het lage levenspeil, urenlang moeten staan wachten om levensmiddelen te kopen, rantsoenering, het voortdurend tekort aan de meest noodzakelijke levensbehoeften, komt dat niet alles te neer op de consument? De Russen moeten zich thans nog schikken in toestanden, waaraan wij uit de oorlogsjaren nog de meest onprettige herinneringen bewaren.

Of in de nabije toekomst een verbetering zal intreden? Als men de statistieken over 1934 nagaat, dan is de productie in de voornaamste takken van industrie sterk gedaald: de wolproductie, de kledingindustrie, schoenindustrie, de conservenfabrieken en de branderijen zagen hun productie sterk achteruitgaan, ondanks het feit dat men alles op haren en snaren zet om de grote achterstand in te halen.

Het kan zijn dat het in Rusland een paradijs op aarde is, maar we mogen toch de hemel danken, dat het tamelijk ver van ons verwijderd ligt.

Satyre en humor.

Een gevecht met een dubbelganger.

Het was een zeer pijnlijke verrassing voor Georg Brown, die in bewondering voor een etalage van een warenhuis in Londen verzonken was, dat plotseling twee heren op hem toetraden en hem verzochten hen te volgen. Een taxi voerde naar Scotland Yard; onderweg betoogde Brown, dat hij met de politie niets te maken had, een eerzaam koopman was en wellicht als amateurbokser de beiden heren niet onbekend. In het bureau van inspecteur Harris werd hij aan een verhoor onderworpen; men was nieuwsgierig hoe hij het had geleverd om de kas van de Bank Carian & Co. open te boren, hoe het hem gelukt was in het kantoor der firma Schelder, niettegenstaande alle alarminrichtingen en verdere voorzichtigheidsmaatregelen te komen. Dat hij niet de beruchte geveltoerist Ivo Carpentier was, doch Georg Brown, wilde geen mens geloven. Ze toonden hem „zijn" foto, een sieraad van het misdadigersalbum en de gelijkenis was inderdaad verbluffend; Brown begreep de vergissing. Zijn vingerafdrukken werden gemaakt. Toen stond het vast, dat hij niet Carpentier was. De inspecteur maakte ietwat verlegen excuses en Brown kon gaan. De volgende dag stond zijn avontuur, niet tot zijn genoegen in ettelijke bladen.

Drie dagen na dit onplezierig incident kreeg Brown een brief van Jonathan Smith, iemand die hem volkomen onbekend was. Hij was, aldus de brief, sinds lang een bewonderaar van zijn sportieve prestaties en ook had hij van Brown's reputatie van handelsman niets dan goeds vernomen. Daarom had hij besloten de vertegenwoordiging van wijdvertakte handelsbelangen in Zuid-Afrika aan Brown op te dragen; de omgang met de klanten vereiste daar vaak niet alleen bespraakheid maar ook een stevige vuist. Voor een jongeman opende zijn zaak een schitterende carrière, alleen moest Brown snel besluiten. Het beste zou zijn als hij dadelijk zijn pas en enige papieren meebracht bij de eerste bespreking. Brown vertrouwde eerst zijn ogen niet: de in de brief genoemde financiële voorwaarden waren zo verlokkend, dat een jonge man, die sinds lange tijd door zijn schuldeisers lastig wordt gevallen, onvoorwaardelijk moest toegrijpen.

Een Chinese knecht deed hem open en wees stom naar een gecapitonneerde deur, welke op een verguld bordje de naam van directeur Jonathan Smith droeg. Een oude heer, met lange grijze baard en zwarte bril ontving hem zeer vriendelijk. Smith klaagde, dat een oogziekte hem dwong een zwarte bril te dragen; toen was hem de lijst der Zuid-Afrikaanse klanten voorgelegd, die hij op zijn zakenreizen moest bezoeken. Ook zijn voorstel om hem een voorschot van honderd pond te geven, om voor zijn vertrek zijn zaken in Londen te regelen, vond bij Smith gehoor. Ik neem u aan, zei de directeur goedig. U hebt ook uw papieren bij u? Laat u ze bij me, we hebben ze nodig om de formaliteiten af te doen. Brown legde zijn pas op het bureau en nam afscheid van zijn chef.

Voor hij bij de deur was, bleef hij als aan de grond genageld staan: een spiegel onder de klok aan de wand toonde hem een beeld, dat zijn bloed haast deed verstarren. Mr. Smith greep net uit een la een revolver. Bliksemsnel keerde Brown zich om en bracht den man, die de pal van het wapen al had omgezet, een kinstoot toe, zo krachtig als hij er nog nooit een had uitgedeeld. Mr. Smith viel op de grond, zijn baard viel af en de zwarte bril vloog in een grote boog door de kamer. Georg Brown zag zijn dubbelganger voor zich op de vloer liggen: den geveltoerist Ivo Carpentier.

Nog diezelfde middag kreeg cel 133 der gevangenis een nieuwen bewoner; den door Scotland Yard maandenlang tevergeefs achtervolgden gentleman-inbreker Carpentier, die zijn dubbelganger wilde vermoorden om met zijn pas naar het buitenland te vluchten.

Amerikaanse omroep-sensatie.

In nog veel sterkere mate dan bij ons worden in Amerika zware eisen aan de omroepers gesteld. Hoofdzaak is, dat zij een eigenaardigheid bezitten, die een enthousiaste menigte van luisteraars achter hen schaart. Zo is er een, die zijn aankondigingen steeds door niezen onderbreekt, ook als hij niet verkouden is. Zoiets vindt de Amerikaanse luisteraar zeer geestig. Doch het record wordt behaald door een anderen omroeper, die, terwijl hij spreekt, inslaapt en begint te snorken. Een zware Paukenslag doet hem dan ontwaken, waarna hij wild door elkaar en in een razend tempo een droom begint te vertellen, die hij zo juist gehad heeft... en de luisteraar lacht er om.

Een gerechtvaardigde vraag.

Nieuwe Franse gouvernante (tot kleine jongen): „Parlez-vous Français?"

Moeder (als de jongen niet antwoordt) „Mademoiselle bedoelt: Spreekt u Frans?"

Kleine jongen: „Nu, waarom zegt ze dat dan niet?"

ADAMSON VINDT DE HITTE ONVERDRAAGLIJK.